

የኃይለማርያም ደሳለኝ ቁከቁከቶች

ተመሳጥኝ ደሳለኝ

በ2005 ዓ.ም መጀመሪያ አቶ ኃይለማርያም «ጠቅላይ ሚኒስትር» ተደርጎ በአሀዲያ ሲሸም፤ በፓርቲው ውስጥ አካራሪ ባሕርይና የአመራር አባላት ከመኖራቸው አኳያ፤ መቼም ቢሆን «ራሱን ችሎ ይቆማል» ብሎ መጠበቅ ተቃራኒ አንደሆነ በርካታ የፖለቲካ ተንታኞች መናገራቸው ይታወቃል። ይህ ኃይል እንኳን እንደ ኃይለማርያም ባለ የድል አጥቢ መሪ ተርቶ፤ ከድርጅቱ ምስረታ ጀምሮ እስከ ምኒልክ ቤተ መንግስትም ድረስ ታላቅ የተጋራ ታሪክ ለከበረው አቶ መለስም ቢሆን ከፍተኛ ካንኝ አለመመለሱን የ93ቱ ሃላፊዎች ህንፃሽናሽ በግልፅ አሳይቶ ማለፉ አይዘነጋም። በተጨማሪም ራሱ መለስ ዜናዊ በድህረ ምርጫ 97 የተፈጠረውን አለመግባባት ተከትሎ ዘጠነዮ ወርደው የነበሩትን የቅንጅት አመራሮች «ከአስር እንዲሄዱ ብረዳለሁ» አካራሪው ኃይል ተቃውሞን። ማለቱን ዊክሊክስ የተሰኘው የመረጃ መረብ የአሜሪካ አምባሳደርን ጠቅሶ ይፋ ማድረጉ ይህንን ያስረግጣል። የአምባሳደሩ መረጃ የተጋነነ፤ አሊያም «ተጋግሮ የቀረበለት ነው» ቢሉም ቢቻል አንኳ «ጭስ በሌለበት...» እንዲሉ፤ በግንባር ውስጥ አካራሪ ኃይል ለመኖሩ በጠፃሚነት ሲወሰድ ይቻላል።

ኃይለማርያም ደሳለኝ፤ መለስን ከተከበሩ ዕለት አንስቶ፤ ያደረጋቸው ዲስኩርቶች ሆኑ ለቀረቡለት ጥያቄ የሰጣቸው ምላሾች በአካራሪው ኃይል ተጽእኖ ሥር ማድረግ ያሳያል። የድርጅቱ የታሪክ ንባብም ቢሆን፤ በእቅድ ደካማ የመጠቀም የፖለቲካ ጨዋታው የሰነበተ መሆኑን ያመለክታል። ኃይለማርያም ከሹመቱ በኋላ ከባሕሪው አረንገጦ፤ ዝነኛዋን የመለስ ዜናዊን ሕዝባዊ ሽብር መፍጠሪያ «ቀይ መስመር»ን፤ «አሳት መጨበጥ» በሚል ተከቶ የተቃውሞ አንቅስቃሴን በሙሉ አስከማሰራራራት መገፋቱም የዚህ ውጤት ይመስለኛል። በተቀረ እርሱ ወደ ሥልጣን በመጣበት መጀመሪያ ለካባቢ፤ «ኃይማኖተኝ»ነቱን ብቻ በመጥቀስ «ብሄን የወንጠደዎች ዋሻ አደረጋችሁት» በሚል ሥርዓታዊ ማፍያነትን ባደራጁ ንደኞቹ ላይ ጅራፍ አስከማውናጩ ይደርሳል ተብሎ መገመቱ፤ በግንባር ውስጥ የተንሰራፋውን አካራሪ ኃይል በቅጡ ካለመረዳት የመነጨ ነው ብዬ አስባለሁ። እዚህ ጋ ላይጠቅሰ የማይታለፈው ጥቅምት 10 ቀን 2005 ዓ.ም የወጣው «ሪፖርተር ጋዜጣ» በልዩ እትሙ፤ ኃይለማርያም «ቁስ» ተብሎ ሊቀባ እንደ ወር ሲቀረው በትምህርት ምክንያት ከሀገር እንደወጣ ካስነበበበት ጋር የሚያያዘው ነው። ወደ ፖለቲካው ከመቀላቀሉ በፊት የሚያመልክበትን «የኢትዮጵያ ሐዋርያት ቤተክርስቲያን» ቁስ ህዝቅኤል ጎዴቦን «ፖለቲካ ውስጥ መግባት ሀጢአት አይሆንብኝም?» ቢል መጠየቁን ጋዜጣው አትቷል። ግና፤ ምን ዋጋ አለው? ባልተጠበቀ ፍጥነት ከተራ

ፖለቲካዊነት አልፎ የሀገሪቱ መሪ ለመሆን በመብቃቱ፤ «ቅስፍ»ው በመንገድ ሊቀር ተገደደ እንዲ። እርሱም ቢሆን ዛሬ እንዲህ አይነት ጥያቄ አያንሳም፤ በፈሪሃ እግዚአብሔርም ቦታ፤ ፈሪሃ ሊሀልድን ተቀክቷል። እናም ከእስልምና መንፈሳዊ መሪዎች እስከ ጋዜጠኞችና የተቃዋሚ ፓርቲ አባላት ያሉ ንዑህን፤ በራሱ እንጋገር «አሳት በመጨበጣቸው» ወደ «ቃሊቲ» ተሳልፈው ምድራዊውን ገህንም ይቀበሉ ዘንድ ቡራኬ ሰጥቷል።

ለሞንኛው ጉዳይ

አቶ ኃይለማርያም በስድስት ወር (በጥር) ለተወካዮች ምክር ቤት ማቅረብ የነበረበትን ሪፖርት በዘጠኝ ወሩ ባለፈው ሳምንት ባቀረበበት ወቅት፤ ከምርጫው በፊት የፖለቲካ ማሻሻያ መጠበቅ የሆነት እንደሆነ የጠቅመን፤ የም/ቤቱ አባል አቶ ግርማ ሰይፋ የጠበበው ምህዳርን አስመልክቶ ላቀረበለት ጥያቄ «ዲሞክራሲ በአንድ ሳምንት ተበጥብጦ አይጠጣም» (ፓርቲው ሥልጣን ከያዘ በተጣዩ ወር ሃያ ሁለተኛ አመቱን መድፈትን ልብ ይሏል)፤ ዲሞክራሲ ህልውናችን ነው፤ ቀይ ምንጣፍ አናነጥፍም...። ጅኒ ቀልጽል በሚሉ የአብራት ገለጻዎች ማለፉ ነው። ከዚህም በላይ ሪፖርቱ በሀሰተኛና በማደናገሪያ ዘገባዎች የታጀለ እንደነበረ መታዘብ ተቻሏል። ለማሳያነትም ያህል ጥቂቶቹን በአዲስ መስመር አጠቅሳለሁ።

<<ዕድገት>> ሲባል

የኢኮኖሚ ዕድገትን በተመለከተ ጠቅላይ ሚኒስትሩ በሪፖርቱ ላይ «የሀገራችን ኢኮኖሚ ዕድገት ሃይት ሲታይ ላለፉት አስር ዓመት (ከ1996-2005) በየዓመቱ በአማካይ 10.9 በመቶ በማደግ ከፍ ባለ የአድገት ጉዞ (Trajectory) ውስጥ መሆኑን አመለካቷል» ቢል ነግሮናል። ይሁንና አስሩን ዓመት ትተን የዘንድሮውን በመሬት ላይ ያለውን እውነት እንኳ ብንመለከት የሚያሳየው ተቃራኒውን ስለመሆኑ ለራሱም ቢሆን ይጠፋዋል ተብሎ አይታሰብም። በአገሪቱ ሥራ-አጥነት (በከተሞች 40 በመቶ መድረሱን ጥናቶች ይጠቁማሉ) በአስከፊ መልኩ ተንሰራፍቶ፤ ስደት ዕጣፊነታ ተደርጎ ከብላ የዕለት ተግባር በሆነበት፤ ብዙህኑ ኢትዮጵያዊ በነሮ ውድነት እንደ ከባድ ማዕበል ወደላይ ጎኖ፤ ቁልቁል በአናት እየተተከለ በሚገኝላታበት፤ ጎዳናዎች ቀን ቀን ልመና በወጡ ምንዳሳን፤ ማታ ማታ ደግሞ ነፍሳቸውን ለማቆየት የሚውተረተሩ በዕድሜም በአካልም ትናንሽ የሆኑ ሴቶች አዳሪዎች ተጥለቅልቆ... ባለበት በዚህ ዘመን በየዓመቱ በአማካኝ 10 በመቶ እያደገን ነው፤ የሚልን አላጋጭ ሪፖርትን ለምቶ በቸልታ ማለፉ ለው የመሆን ጉዳይንም ፈተና

ላይ መጣሉ አይቀርም። በዚህ ለሶስት ወራት በዘገየው ሪፖርት የዋጋ ንረትን ከአንድ አገዝ እንዳያልፍ እየተሰራ ስለመሆኑም ተገልጿል። ከ1987 ዓ.ም ጀምሮ ከየምርጫው አንድ ዓመት በፊት በመለስ ዜናዊ ይቀርቡ የነበሩ ሪፖርቶች እንዲህ አይነት የዋጋ ንረት እንደሚቀንስ የ«ሚያበሰሩ» እንደነበር ይታወቃል። የኃይለማርያምም ሪፖርት፤ ፓርቲው በምርጫ ዘመቻው ወቅት ሁሉ እንደ ሰልጥ የሚጠቀምበትን ይህንን ጉዳይ አስጨኾ ከተለመደው የግብይት ሥርዓት አረንገጦ መጠነኛ የዋጋ ማረጋገጫ በማድረግ የአሳት ማጥፊያ ሥራ ለመስራት ከመዘጋጀት ያለፈ ትርጉም ያለው ነገር የሚያመጣ ሆኖ አይደለም። አብዮታዊ ግንባርም ቢሆን የምርጫው ማዕበል የሚጠራርገውን ጠርጎ፤ የሚወረውረውን ወርውሮ ማለፉ ላይ እርግጠኝ እንደሆነው ሁሉ፤ ከ2008 ዓ.ም ጀምሮ የዋጋ ንረቱ ተመልሶ የቱንም ያህል ወደላይ ቢሰራጠር የተቆጡ ድምፆች አደባባዩን እንደማይጥሉት ጠንቅቆ ያውቀዋል።

ሌላው የሪፖርቱ አስቂኝ ክፍል የግብርናውን ዘርፍ የተመለከተው ነው። ይኸውም ካለፈው ዓመት የዘንድሮው በአጅጉ ማደጉን ገልጾ እንደምክንያት ያቀረበው «ዋናው የዕድገት መሰረት በመሬት ማስፋት ላይሆን በምርታማነት የመጣ መሆኑን የሚያሳይ ነው» የሚል ነበር። ይሁንና እዚህ ጋ የሚነሳው ጥያቄ የዘርፉ ባለሙያ መሆኑን የማይጠይቅ ተላልፍ ግልፅ ነው። የግብርና ቴክኖሎጂ መሻሻል በሌለበት፤ የሰው ቁጥር በከፍተኛ ደረጃ እየጨመረ በመጣበት (አማካይ የመሬት መጠን ከአንድ ሄክታር ያነሰ ሆኖ)፤ ማዳበሪያ ለፓርቲ አባላት ብቻ በሚታደልበት፤ የዘርፉ ወቅትን ብቻ ጠብቆ በሚዘራበት እና መሰል ችግሮች ባጨለሟት ኢትዮጵያችን ምርታማነት ከመቼውም ጊዜ በላይ እደገ መባሉ እንዴት ተቀባይነት ሊኖረው ይችላል? ...መቼም በመለከታዊ ኃይል ከሰማይ በወረደ መና ነው ሌሉን አይችሉም። ካሉ ግን ምን ማድረግ ይቻላል! ሰውየው ኃይለማርያም፤ ፓርቲውም ሊሀልድን ነውና።

እጅግ የሚያሳዝነው የአገርሱ ዕድገት፤ ምርታማነት... ትብርጥሶ የሚለው ፕሮፓጋንዳ፤ በሚሊዮን የሚቆጠሩ ዜጎች በምግብ አጠጋ መጠቃታቸውን ዓለም አቀፍ ተቃውሞ እየዘነቡ ባለበት ወቅት መሆኑ ነው። ከዚህ ጋር ተያይዞም የኢንዱስትሪው ዘርፍ እንደ መስከረም አደይ እበባ በየሚደገው መፍካቱን አብስረውናል። ይሁንና ሀገሪቱ እንኳን ለግዙፍ ፋብሪካዎች የሚሆን የኃይል አቅርቦት ተርቶ፤ እነሱተኛ ፍጆታ ያለውን የከተማ ነዋሪ የመብራት ፍላጎትም ማሟላት ያለመቻሏ ጉዳይ ፀሀይ

ፕ/ር መስፍን ወ/ማርያም

ወያኔ ለትግራይ ሕዝብ ህብትንና ብልጽግናን አመጣ ብለው የሚያምኑ ሰዎች ብዙ ናቸው። ወያኔ የሥልጣን ውዝግብ ላይ በመውጣቱ ትግራይን ሁሉ አልፎባቸዋል ተብሎ ይታመናል። በተለይ በአውሮፓና በአሜሪካ የሚኖሩ አትሮፊዎችን በዚህ ላይ የጠነከረ እምነት አላቸው። በዚህ ጉዳይ ላይ ከአትሮፊዎች ውጭ ብዙ ውይይትም ይሁን ንትርክ ይደረጋል። በአትሮፊዎች ውስጥ ግን የተፈራ ርእሰ ነው። ውስጥ-ውስጡን እንዲያደባባይ አደጋ ሲያደርግ ይህንን ጉዳይ በአትሮፊዎች ውስጥ አደባባይ ለማውጣት ጊዜው የደረሰ ይመስለኛል። ለረጋጃ በርሄ፣ ገብረ መድኅን አርአያ፣ አስገደ ገብረ ሥላሴ፣ አብርሃን ደስታ (አሥር ቢሞሉልኝ ደስ ይለኝ ነበር!) እየደገገሙ ቢያገሙትም ሌሎች በቁም-ነገር የተተበሉት አይመስልም። ሕዝቡ ግን በራሱ መንገድ እየተናገረና ምስክርነቱን እየሰጠ ነው። በመቀሌ የተሠራውን የመኪንንት መንደር ሕዝቡ «ኢፓርታይድ» ብሎ ሲሰይመው፣ በአዲስ አበባ የተሠራውን መንደር «መቀሌ» ብሎ ሲሰይመው እየመሰከረ ነው። «የለሁበትም!» አያለ ነው።

የትግራይ ሕዝብ መደሀየቱ አልበቃ ብሎት ሲለምንም እየተሳተፉ ነው። የሚለምነው ትግራይ ለብዙ ሰዎች ትግራይ ወያኔ አንድ መስሎ እንደሚታየው ያውቃል። አብዛኛው ሰው በወያኔ ላይ ያለውን ስሜት ያውቃል። በሰባቱም ሲለምን ሰዎች በወያኔ ላይ ያላቸውን ስሜት ስለሚያራገፉት እየተሸማቀቁ ነው። አንድ የትግራይ ተስ ከአርሲ ነጃ አሁን ለምን እውነቱን አይናገሩም ስላቸው እውነቱን ስናገር የማገኘው ስድብ ብቻ ነው አሉኝ። እኒህ ሰው ምን በወጣቸው የወያኔን ኃጢአት ተሸነፈ ይሆናሉ። በሌላ በኩል ደግሞ በትግራይ የተጠቀመ አለ። እኔ የማውቀው የደርግ ወታደር የነበረ ትግራ ቆስሎ ከውትድርና ወጣና በአንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት የጥበቃ ሥራ ላይ ነበር። በጣም ይቸገረው ነበር። ሚስቱ ሕመምተኛ ነበረች። የቤት ኪራይ መክፈል ይቸገር ነበር። ዛሬ ግን የሚሰጠው ልብስ ሌላ ነው። ከነገሩም ተርፎ ለሲቪልና ለሜት እያወጣ ነው። ወይም ሌሎች እያወጡለት ነው። በትግራይነታቸው ብቻ እንዲህ የደላቸው በጣም፣ በጣም ጥቂቶች ናቸው። ስለዚህም በወያኔ አገዛዝ ትግራ ሁሉ ተጠቅሞአል ማለት ከጉልህ እውነት ጋር የሚጋጭ ስሕተት ነው። አብርሃን ሰዎች ትግራ ሁሉ ተጠቃሚ ሆኗል ሲሉ «ያመኛል» ማለቱ ይገባኛል።

ወያኔ ትግራ በመሆኑ ብቻ፣ ትግራ ሁሉ ዕዳ አለበት ማለት እንደወያኔ ማሰብ ነው። ወንጀል በዘር አይተላለፍም። እያንዳንዱ ሰው ለሠራው ሥራ ሁሉ ኃላፊነትን ይወስዳል። ጊዜው ሲደርስ ውጤቱንም ለመቀበል ይገደዳል። ይህ የሚሆነው ሰው ሁሉ በመንፈሳዊ ኃይል

የወያኔ ጥኪቻ ፍሬ

በትግራይ አድርጎት፣ አእምሮው በትምህርት ተገርቶ በትክክል ማሰብ ሲችል ነው። የኢትዮጵያ ሕዝብ አሁን በአስቀድሞ ሁኔታ በትግራይ የራቀው ይመስላል። አእምሮውም ጭራሹን በእኩይ መንፈስና በጥላቻ እየዘገነ ነው። ስለዚህ ያስፈራል። በደቡብ ሱዳን ሁለት መቶ ሰዎች በዘር ተለይተው ታረዱ ሲባል ያስፈራል። በናይጄርም በኮንጎ የሚካሄደውን የዘርና የሃይማኖት አልቂት ስንሰማ ያስፈራል። በ1997 ጉም መለስ ዜናዊና አዲሱ ለገሰ እንዳስታወሱን የሩዋንዳ የነጻ አልቂት በብዙ ሰዎች አእምሮ ውስጥ አለ። የትርክ ተካሄደ የሆነው የአግጃቢ ጦርም አድናቆ መጠበቅ ያስፈራል። ሌላውም ይህንን አውቆ አድናቆ መጠበቁ ያስፈራል። ሰማይ ጠቀስ የሠሩት የሥልጣን ኃላፊነትን ትላ ብለው በሥልጣን የሚነግዱና የሚከብሩት የማይናፍቁትን ሕንጻ የሚከብሩት ከሕዝብ ጋር ያላቸው የአይጥና የድመት ኑሮ ያስፈራል። አቶ አስገደ ወያኔ መደንገጡን ይነግረናል። መደንገጥ የማይቆጣጠሩት ፍርሃት ነውና አደጋ ያመጣል። አደጋው አደጋን ይጠራል። ይህም ያስፈራል።

ወያኔ ከሀያ ዓመታት በላይ አፍንጫ አየያዘ ያስከፈለውን የሚመልስበት ጊዜ እየተቃረበ ነው። ጥያቄው ወያኔ እንዲመልስ የሚገደደው እንዴት ነው? የሚል ነው።

በትግራይ ዙሪያ ያለው ምንድን ነው? የትግራይ ሕዝብ በየትኛው አቅጣጫ ነው እንደሌለው እየተዘዋወረ ለመሥራትና ለመጥር የሚችለው? ወያኔ የትግራይን ሕዝብ ከሰሜን ከወገኑ ከኤርትራ ሕዝብ ጋር ደም አቃብቶታል። በደቡብም ሥራቅ ከወሎ መራት ቆርሶ የወሎን ሕዝብ ቀም አስቋጥሯል። በደቡብም ዕራብ ከነገደር መራት ቆርሶ የነገደርን ሕዝብ ቀም አስቋጥሯል። የራሱን ወገኖች አስቀደሞ ሱዳንን በመራት ለመደለል የሚደረገው ጥረት ሁሉ ፋይዳ የለውም። ሱዳን ለራሱም ያልበጀ አገር መሆኑ እየታየ ነው። ወደፊት ደግሞ ይበልጥ ይታያል። በትግራይ ውስጥ ደግሞ ወያኔ የፈጠረው አፓርታይድ የወያኔን የነገር ደረጃ ወደሰማይ ሲያስጠጋው፣ የተረውን ወደአንጦርጦስ የደህነት ገደል ውስጥ ከቶታል። በዚህም ምክንያት በአዲስ አበባ ከተማ ከነልጆቻቸው እየተዘዋወሩ የሚለምኑ ጥልቀዋል። ይህ ልመናም ለወያኔ ለመገደብ ነው። ብዙዎቹ እንደሚናገሩት የሚለምኑት የማዳበሪያ ዕዳቸውን ለወያኔ ለመክፈል ነው።

ወያኔ ከሀያ ዓመታት በላይ አፍንጫ እየያዘ ያስከፈለውን የሚመልስበት ጊዜ እየተቃረበ ነው። ጥያቄው ወያኔ እንዲመልስ የሚገደደው እንዴት ነው? የሚል ነው። ጥላቻ ወደገደቡ፣ ንዴት ወደቁጣ ተለውጦ ሲገነፍል ምጽዓት ደረሰ ማለት ነው። ሁሉም ሰው ራቁቱን ይሆናል። እንደአውራ ከጥፍሩና ከጥርሱ በቀር ሌላ መሣሪያ አይኖረውም። ሰው ሁሉ በከፋት ወደአውራነት ይለወጣል። ጠብ-መንጃና ቦምብ አያገለግሉም። ሕንጻው ምሽግ አይሆንም። መኪናው፣ ባቡሩ፣ ታንክ ከቆመበት አይነቃነቅም። የትም አያደርስም። ጭፍራ ሁሉ በየራሱ ፍጻ ታንቆ እንኳን ለሌላ ሊተርፍ ለራሱም የማይበቃ ይሆናል። ለነገሩ ጌታና ሉሌም የለም። ሁሉም በአውራ እኩልነት የተፋጠጠ ነው። ርኅራኄ ተሟጦ፣ መግል ያዘለ ልብ ፈርጦ፣ ውይይትና ክርክር አብቅቶ፣ ጥርሱን ያገጠጠና ጥፍሩን የላለ መንጋ በደም የሚራጭበት ሁኔታ ነው።

ሌላ አገር እንዲህ አልሆነም። እዚያ አገር እንዲህ አልሆነም። የሚባል ነገር የለም። እኛ ዘንድ ሌላ ነው። የኢትዮጵያ ደሀዎች እንባ የእግዚአብሔርን ሰማይ አጨቀዋል።

ነፋት እንደአሳት ይቃጠላል። ኩርንቸቱንና እሾሁን ይበላል። ጭፍቅ የሆነውንም ፋር ይቃጥላል። ጢሱም ተትጉልጉሎ እንደዓምድ ይወጣል። በሠራዊት ጌታ በእግዚአብሔር ቁጣ ምድር ተቃጥላለች። ሕዝቡም አሳት እንደሚበላው አንጨት ሆኗል። ሰውም ለወንድሙ አይራራም። ሰው በቀኙ በኩል ይነቅላል። ይራብማል። በግራም በኩል ይበላል። አይጠግብምም። እያንዳንዱም የከንዱን ሥጋ ይበላል። ምናሴ አፍሬምን፣ አፍሬምም ምናሴን ይበላል።... ሲሳይያስ 9/18-21

ትንቢተ አሳይያስ ለሩዋንዳውያን ብቻ አይደለም። ጥላቻና ከፋት በተዘራበት ቦታ ሁሉ ውጤቱ ጥፋት ነው። ምናሴ አፍሬምን በልቶ አይቀርም። አፍሬምም ምናሴን ይበላዋል።

የደበበ ሠይፉ

“ዘመን” የማነው?

ዓለማየሁ ገለጋይ

እኔና ደበበ፣ ደበበ ሠይፉ፣ ባለቅኔው...
በቤት ተጠቅሞት፣ በገደብ አገደ አጥቢያዎች
ነገ፣ እርሱ ለቀደሰ የገበየብ ቁስ፣ እኔ ሳስቀደሰ
መገደብ ማታደስ፣ በዘመኑ ዘመኔን ሲልጥ፣
ሊያደርግላቸው አብራ የምገልጽ፣ እንዲህ ሲል፡-

ብቻ ብንል ካደግዳለን
ግዙፍን እንዲያቅ ተዋናይ
እምንተነውን እናውቀው
እምንተነውን እንለው።
በዘጥረጥ
እየዳክሙ መግረፍ፡-

በጠብረሰ
ተወጥሮ መርገብ፡-
ሳናረጅ ተጠራጅ
ማንዳር ገልጸውታን
እዩ መባዛን፡-
እዩት እኔ እዩት እናንተ
ምናችን ይሆን ይለ
ምናችን ይሆን የሞተን
በእረፍት
እረፍት እጠቅ ጣመን
መባንን
መመንገድን
በዚህ እንደራ መቀንን
እዩ መባዛን፡-

የሁሉንም፣ እውነት እንዲህ የማል? ሲያርፍ
ይሸነፍል? እውነት! የምናውቀውን እንዳለን?
የምንለውን እናውቃለን? ደግሞስ ምናችን ኖሮ?
ምናችን ነው የሞተን?...

...ሚያዝያ 15፣ ደበበ ከሞተ 14 ዓመት ሞላው።
የተመላለሰበት መንገድ፣ የሐሳብ መስመር ስርቶ
የሚጠነከር ድር መስፈር። ከመናከሪያ ሆተል
እስከ ሶጃት መጻፈሻ። በእነዚያ የሐሳብ መስመሮች
ላይ መንገዱ ደመርከ። የገቢው በር እንደወትሮው
አፋን አልከመከምም። እንደደረሰ ሰዎች ገባ-
ውጣ ይላሉ። የመታሰቢያ ገዢር ተደርጓል ማለት
ነው። ደበበ ሠይፉ በቤተሰብ ያልተወሰነ ሕይወት
ነበረው። መታሰቢያው ገን በቤተሰቦቹ ተወሰነ።
ዛሬም የሥራዎቹን መንፈሳዊ ረብጣ ያለከልካይ
እንመዝገባለን። ልባችንን ገን ከሥራዎቹ
እናደክለን።

ደበበ የሚያዘውትረው ስርቆሽ በር ነበረው።
ከትልቁ የቤተሰቦቹ ቤት ጋር ለተለጣጠቀ የአሉ-
ክፍል የተበደረ። መለስ ብዬ እየሁ። እዚህም
ከሐሳብ መስመር ጥልፍልጅ የተበደረ፣ ጥለት-
መሃይ የአገር ምልክት አለ። የስርቆሽ በር ደፍ-
ላይ የሚለጩት ድንጋይ ትታያለች። የደበበን አገር
ያለገለገለች። አፋራም፣ ወዘሞ፣ ለመቻል የሰመጠች፣
ለመረገጥ ያደረጠች። ምናልባትም የእግሩ ሰደፍ
ሲሰታት ቅር የሚላት፣ እዚህ ነን ማለት ማዳዳት፣
የአገር ደጃፍ ማንኳኳት ማዘዳት፣ እሷ ናት።
እኛም ከቀን ወደ ቀን የሸርገን-ነን፣ የክፍ ቀን አደብ
ሆነን። ዘመን ግዝመመበት ሰው ላይ የወደቅን...
የደበበ ሠይፉ ሕይወቱ፣ ሞቱ፣ ሐውልቱ እንዲህ
እያለ ይወቅሰናል።

ለምን ሞተ ቢሉ
ንገሩ ለሁሉ
ሳትደብቁ ክቶ፣
«ከዘመን ተካርፎ»
ከዘመን ተባልቶ።

«ዘመን» ማለት? ዘመን አመጣሽ መንግሥት
ብቻ? አይደለም። እኛም ነን። ዘመን የኛ የወል
ሥም ነው። ደበበ በመጨረሻ ሕይወቱ የተካሄደውና

የተጣላው ከእኛም ጋር ነው። የዚህ ቅኔው ራሮት
ምንጭ እኛ ነን። መንግሥት ለደንታው የሻገራ-
ሲያየው እኛ በረገግን። የለንበትም ለማለት የሌለን
ሆንን። የመጨረሻ ሰዓት አመታት ሰው ያጣ ሰብ
የነጣ፣ ምሥኪን አደረገነው። ይሄ ሳንገስ የለብንን
ጠረታውን ከሰከልነው። እናት ባይተረፍ፣ አባት
ባይተረፍ፣ እህት ባይተረፍ፣ ወንድም ባይተረፍ...
ሞቱን የሞሻ ሞት አድርገነውም አልነበርን? ባለቅኔ
ከሕዝብ አቅፍ፣ ወጥቶ ቤተሰቦቹ እጅ ላይ ሲወድቅ፣
ከዚህ የበለጠ የአገር ገመና ይጥራል?

እንደደረሰ ዚህ የደበበ ሞት ስንት ነው?
እያልኩ አጠይቃለሁ። በመጨረሻ ዘመን ከክፍ-
ቀን ያላስጠለለው፣ አራሱን ያላስቻለው፣ ሰው
እንዲያረፍ ያደረገው... የእርሱ ሞት ስንት ነው?
ደበበ ለኛ ታላት ባለቅኔ ነው። ባይረገ፣ ሚሊተን፣
ኪትስ ለእንግሊዝ፣ እንዲሁም ለእንግሊዝውያን
ያላቸው ሞት ለደበበ ማንበሪያው ይሆናል። ጉብረ
እኛ ማሳርማ ከረገገውያን ካገኙት ሞት አያንስም።
ፍርስት ከአሜሪካውያን፣ ቪቶሪያ ከኢጣሊያውያን
የተሰጣቸው ቦታ ለደበበ በተገባው ነበር። ያለረው
የደርግ መንግሥት መልካም ነገር ፈጥሯል ብለን
ማልብ ካልብን በደበበ ልብ ውስጥ ማደሩ ዋነኛው
ነው። ደበበ ልብ ውስጥ ጠልቆ ጨረቃን፣ ሀሐይን፣
ዕጊራዳን፣ ሀይራን... ተመስሎ ብቻ ማለቱ ለደርግ
ዘላለማዊነቱ ነው። የደርግ ሐውልት «ትግላችኑ»
አይደለም፤ የደበበ ሠይፉ ቅኔ ነው።

ሩቅ ነው ጉባችን
ከቶ አማይመጠን
በሜትሮች ጥቅል በአምባዎች ድምር
በከላዎች ተጥር

ደበበ እንዲህ ብሎ ብቻ በአብዮቱ አልታበየም።
ነገሮች እያጋደሉ በመጠብቅ የደርግ መጨረሻ
ለሞን፣ እንዲህ የሚል ግጥም ዕፋል።

እንዲህ ተጫዋብን
እንዲህ ተጨናብሰን
ውሃ እንዳለዘዘን
ከውሃ ተዋግተን... ተዋግተን... ተዋግተን
ውሃን አሸንፈን፤
እሳትን ሀንሰን
እሳትን አምጠን... አምጠን... አምጠን
እሳትንም ወልደን
እሳትንም ሁነን፤
/የክረምት ማገዶች/
ካጨለጨለንበት የድሃውን ጎጂ፣ ቀሣ ከል ጭራሮ
ካበሰንበት ዘንድ፣ የእርሱ አደሩን ንፍሮ
የሰርቶ አደሩን ሕዝብ፣ ለሰበ ያለ ሽሮ
ታሪክ ይዘምረው የኛን እንጥርጥሮ
ዘመን ይመስከረዋል፤ የኛን ውጣ ውረድ
የእንግልት ኑሮ።

ደበበ ፍቅር የወደቀው ከአፍላው አብዮት ጋር ብቻ
አይደለም። ያለዕድሜው አርጅቶ ከተንገታገቱው
አብዮት ጋር እንደቆረበ ወደመታብር ሸገቶታል።
እንዲህ ያለ ፍቅር ለዚህ ዘመን አብዮት ሆነ
ሥርዓት «ሉሚ» ሆኗል። ተግባሩን እንዳላወቀ
ተዋናይ የሚለውን በማያውቅና፣ የሚያውቀውን
በማይናገር አብዮተኛ ተሞልቶናል።

ደበበ ጠንካራ ፍቅሩ ለአብዮቱ ብቻ ሳይሆን
ለሀገሩም ነው። እንደውም በሰህንፍ ፍቅር ከአብዮቱ
ጋር ተፈጣጠመ ማለት ይቻላል። የደበበ ኢትዮጵያና
ኢትዮጵያዊነት የቅንጦት ወቅት ገጠቶ አይደሉም።
ይሄን ለማረጋገጥ «ከአክሱም ጫፍ አቋማ» ሲል
የሰላሙን ግጥም ማንበብ ይበቃል። መጀመሪያ
ትግራይ ነው አንድ ቁፍ ጤፍ አበድረኝ ብሎ
ወሎ ዘንድ መልክነት የሚለደው። ወሎ ለራሱም

የለው የሮ፣ ወደሸዋ ደስተላል። ሸዋ ለሐረር፣
ሐረር ለባሉ፣ ባሉም ወደ አርሰ... እንዲህ እያሉ
መልክቱ በኔርትራ በኩል መልሶ ወደ ትግራይ
ይመጣል። እኛም ግጥም እንዲህ ብሎ ያሳርጋል።
ትግራይ አስተውሎ አቋማው የራሱ መሆኑን
ሰይቶ

ረዓብ ሰማቸው የሁል ወንድሞቹ መሆኑን እኩቶ
ሐዘኑ አነቀው ትንሩሽ መረረው ትካዝ ሆዱ
ገብቶ።

«እኔና ወንድሞቹ» አል በለዘብታ
ለራሱ እንዲያውራ የራሱን ስሞት
«እኔና ወንድሞቹ ሁላችን... ሁላችን
ከባድ አቋማን ነው እሚዛቅ ፍቅራችን
ይህ ነው እንደነታችን
ይህ ነው ባህላችን
ዘመን ማዛጋቱ በያንደበታችን።
ለኋላ ትውልዶች ተረት እንዳይመስል ይህ በኩይ
አሮሮ

ይህ ጠፍ ሰብእና ይህ በቀይ አለምሮ
እንዳናረው ያሻፍል ይህንን አቋማና ካፍ ካሰበፍራ
መጥቆ እንደጥንዲራ
ምንም ባዶ ቢሆን ከውስጡ አይጠፋና የታሪክ
አገመራ።

ይህንን ተናግሮ ከአክሱም ሐውልት ዘንድ
ትግራይ ተጠግቶ
አንዴ እየሰለየ አንዴ እየዘመረ ያለመጠን ተገቶ
ጫፍ ላይ ለቀለው ያን አቋማና አውጥቶ።
ደበበን ከዘመን ያካረፈውና ያጣለው ይሄው
ሀገር ወዳድነቱ ነው፤ ከፋ ጊዜ ላይ የጣለው።
የደርግ ዘመን ሲያብቃ የመጤው ዘመን ባንጣካት
ከፋባት። ገና በ42 ዓመቱ አርጅቶ የጠረታ መብቱ
እንዲከበርለት እስኪያመለክት ድረስ፤ እናላው
ዘመን ተስፋውን መጠጠው። የተፈቀደለትን ጠረታ
የቢሮ መጋረጃ እና ጠረጴዛ አላስረከበም በሚል
ወልካ፣ ሰበብ ተከለከለ። ቢሮውን አስረከቦ የለም?
መጋረጃውና ጠረጴዛው እዚያው አይደል? ሲባሉ
መልሳቸው «አዎ» ነበር። ታዲያስ? «የክሊራንስ
ቅፅ ላይ አልተፈረመም?»፤ ይሄ ለብብ ሃያ ዓመት
ሙሉ ያስተማረበትን ጠረታ እንዲያገኝ አደረገው።
ስምንት አመታት በብቸኝነት ታከቶ፤ በሃምሳ
ዓመት ዕድሜው ከዚህ ዓለም በሞት ተለየ። ለዚህ
ነው ያቺ ግጥሙ ሐውልቱ ላይ የሰፈረችው።

ለምን ሞተ ቢሉ
ንገሩ ለሁሉ
ሳትደብቁ ክቶ፣
«ከዘመን ተካርፎ»
ከዘመን ተባልቶ።

«ዘመን» ማለት? ዘመን እኛ ከመንግሥታችን
ጋር የምንጋራው የወል-ሥማችን አይደለምን?
ስለምን የክፍ ዘመን ከፋ ሕዝብ ለመሆን
ልባችንን እናደነድናለን? አይቶ ባለማየት... ስምቶ
ባለመስማት... ታዝቦ ባለመታብብ... በፍርሃት
በመሸብሰብ ምሣሪ ባናሳርፍም፤ በግዴለሽነት ምሣሪ
እናውሳለን። እኛችን ቢነፃም ምሣራችን ከንፁህ ሰው
ደም ጋር ተነካክቷል። ቢያጥቡት የማይነፃ ደም
ካዋስነው ምሣሪ ጋር ጓዳችን ገብቶ ይጫካል። □

ቸግራቸን

“ባሕሙያ ያክሆን ፖከቲከኛ ወይስ ፖከቲከኛ ያክሆን ባሕሙያ?”

ጋይለጊዮርጊስ ማሞ

(ዲላማ)

በቅድሚያ

ከዘርካታ ወራቶች መጠፋፋት በኋላ የጤና ባለሙያ ከሆነ ዘመዱ ጋር በመገናኛ ተገናኝ፡፡ የተለመደውን የፍፍት ሰላምታ ተለዋውጦን ስናባታ የጠፋበትን ምክንያት ጠየቅሁት፡፡ ከተማ ውስጥ እንዳልነበረና ለሥልጠና ወጣ ባለው እንደነበር ነገረኝ፡፡ በአሁኑ ጊዜ የትምህርትም ይሁን የሥልጠና ዕድል በልብወጥነት የመንግሥት ተቋማት ውስጥ የሚገኝበት ዋነኛው መሰረርት ምን እንደሆነ ቢገባኝም፤ ዘመዱ በልምና ላይ ልምድ፤ በሰውነት ላይም ልውውጥ የሚደርስበት አጋጣሚን በማግኘቱ ደስታዬን ገልጼለት ስለሥልጠናው ምንነትና በሰበሰበነበትም ተቋም ማንነት ጥያቄ አነሳሁለት፡፡

ከጥያቄው ጋር በተገናኘ የተገናኘ ሥልጠና አደራሽም አካል፤ አለኝ ዘመዱ ሳቄን አስከተለ፡፡

በዚህ ጊዜ ነበር ልብ ጤ አካላዊ ለውጡን ማስተዋል የያዘኩት፡፡ ከጽሁፍ ላይ ዕረፍትና ምቶ ይዘባል፤ እንደነገሩ የነበረው አላባባሉም ወደመዘነጡ ወደር ተስፋገጥኛል፡፡ አድካሚና አታካቶ በሆነው የየዕለት የጤና ባለሙያ የሥራ ግዴታና ሚናው ላይ ሥልጠና ተጨምሮበት፤ እንዲህ ከሚገኝ ቨርቨር የተመለሰ መስሎ መታየቱ ግራ መጋባትን ይፈጥራል፡፡ እኛም ስለሥልጠናው መጠየቅ ግድ ሆነን፡፡

እንደ ለአምስት ልንጠረጠሩ ናዘራት ወስደው አከራውን ዘመዱ አሁንም ላት አልተለየውም፡፡

የላቱ ምስጢር ባይገባኝም እግራውን እንደ ስለአከራሞቱ እንዲያውጋኝ ተገፋፋሁና በፍ ጋዝዘኩት፡፡ ግብዣዬን ተቀብሎ በመሄድ “የሥልጠና” ክራምቱን አጫወተኝ፡፡

“ይገርምሃል የመጀመሪያው ዙር ላይ እምቢ ብዬ መቅረቱ ቶጥቶኛል” አለኝ፡፡

“ለምን? አጭር ጥያቄዬን አቀረብኩለት፡፡

“እንደ! ምን ማለትህ ነው፡፡ በዘነጠ ሆኑል አርረህ፤ ተዘናገተህ፤ ምግብህን አማርጠህ... አቤት የምገቡ ዓይነት!... አዚህ በዓመት እንደ ጊዜ እንኳ የማናገኘው ዓይነት ተትረፍርፍ ምን ልበልህ? በዚያ ላይ የኪስ ገንዘብ...” ዘመዱ የሥልጠናው ትዝታ ዳግም በምናቡ ተመልሶ እየመጣ የሚገብኛው መስሎ ታየኝ፡፡

“በመጀመሪያው ዙር ስትቀር ምንም አላሉህም?” አልኩት፡፡

“ሥልጠናው የማይመለከተው ሁሉ ለመሄድ በሚተራመድበት ሁኔታ ልብ አላሉኝም ነበር፡፡ በኋላ ግን በግድ መሄድ አለብህ ተባልኩና ሁለቱንም ዙር ተቀላቀልኩ፡፡ ለእንደ ለአምስት ሊሉኝ ጠልፎው ነበር የቀረሁት፤ አሁን ግን የቀደመውን ዙር መቅረቱም ይቆጫኛል” አለኝ ሳቄን አመጣው፡፡

“ሥልጠናው ስላመለጠህ ነው የቆጫህ ወይስ ሌላ...?” አብራው በመሳት ጠየቅሁት፡፡

“የምን ሥልጠና? አየነገርኩህ... ሥልጠናው የማይመለከተው አንኳ ያለአንዳች ሀፍረት አፍጥጦ እየመጣ ግማሹ በግድ መዝግቡኝ እያለ ሌላው ደግሞ በግርግር እየተቀላቀለ የሚከርመው ለምን ይመስልሃል? የዘነጠ ሆኑል አልጋ ተይዞልህ፤ በተን ሦስት ጊዜ ያሻሆን አማርጠህ እየበላህ፤ በየመሃሉ ሻይና በፍው፤ ውሃና ኩክሉ እየተረበሰህ፤ የኪስ

ገንዘብ እየተቆረጠህ... ትልቅ አረፍት ነው እንኳ... መዝናኛት...”

“ስለሥልጠናው ምንም አላልኩኝም አክ!” ዘመዱን በድጋሚ ከከራሞቱ ሕልም አቋረጥኩት፡፡

“ሥልጠናው... ለ... ሥልጠናው... ጥሩ ነበር መስለኝ፡፡ ሕዝቡን በትጋት ማገልገል፤ ደካማውን ማስረታታትና ለግመጃውን ደግሞ መገዋጥ ማውጣት፤ እ... ደግሞ ምን ነበር? አዎ! ማብቃት... የማብቃት ሥራ ታወቃለህ? በቃ! ለምሳሌ ማዋልድ የሚያቅለውን በደንብ እንዲያዋልድ

ጆርጅ ኦርዌል መጪውን ጊዜ ፖለቲከኞች እንዴት ለሰው ልጅ አስከፊ እንደሚያደርጉት ወደተነበየበት “1984” ለአፍታ እንደመለሰ ያደረገኝ ይህ የዘመዱ ጨዋታ ነው፡፡ ኦርዌል በመጽሐፉ “የልብ ሃሳብ ጠባቂዎች” (Thought police) የሚላቸው አሉ፡፡ ዘመኑ የተገነባበትን የሥርዓት መልክ መስለው የሚወጡት እነዚህ “የልብ ሃሳብ ጠባቂዎች” የአያንዳንዱን ሰው ሃሳብ እንደመጠሪያቸው የሚጠብቁ ብቻ ሳይሆኑ የሚያውቁም ናቸው፡፡

ማድረግ ዓይነት... የተገልጋዩን እርካታ ማረጋገጥ... ምናምን... ሲናገሩት ደስ የሚል ግን ተግባር ላይ ለማዋል ሕልም የሚመስል...” ዘመዱ አሁንም ይስቃል፡፡

“ለምን ሕልም ይመስላል? የከረምከበት ሥልጠና ፋይዳ ቢስ ሆኖ እንዲታይህ ያደረገው አንድም ከሥልጠናው ዓላማ ላይ ችግር አለ ማለት ነው፤ ወይም የአስልጣኙ ብቃት እንዲሁ እንዲሆን አድርጎታል፤ አልያም ደግሞ የሰልጣኙ መንፈስ በሌላ ጉዳይ ተይዟል ማለት ነው?” ስለ ጠየቅሁት፡፡

“ሦስቱም ነው” አለኝ፡፡ “በቅድሚያ የሥልጠናው ዓላማ መቃኘት ባለሙያን መሠረት አድርጎ የምንገኝበትን አውነት የተረዳ አይደለም፡፡ ሕዝምና፤ እንደማንኛውም መቃኘት የራሱን የተለየ ዲሲፕሊን የሚከተልና የሚጠይቀውም ኃላፊነት ከባድ መሆኑን አንኳን ዘንግተውታል፡፡ የሰውን ልጅ ሕይወት ለማትረፍ ዘወትር የሚረባረቡን ባለሙያ ከሌላው የሚለይበት ባህርይው ምንድነው? ብለህ መጠየቅና አሉን አስቀድሞ መመለስ ይገባል እንኳ እንዲያው ብድግ ተብሎ አንድ ለአምስት እየተደራጃችሁ ግልጋሎት ስጡ ብሎ ነገር አልገባኝም፡፡ የሚያገኘውን ክፍያ ከሥራው አድካሚነት ጋር እየመዘነ ሞራሉ የተገዳውን ባለሙያ ችግር አስቀድሞ መቃኘት ይገባል፡፡ እንዲያም ሆኖ ባለሙያው በአብዛኛው ሥራው ላይ ሊቀልድ የሚችልበት አጋጣሚ እኮ የለም፡፡ እንደሌላው በወረቀት ሪፖርት ሽፋፍኖ የሚሸውዱበት ሥራ አይደለም፤ የሰው ልጅ ሕይወት ነው፡፡ ራሱን በአወንታ እየወዘወዘኩ አዳምጣለሁ፡፡

“ከዚያ ከትቀጥል ደግሞ ሥልጠና ማለት በቅድሚያ መቃኘት ብቃትህን፤ በመቀጠል አገልግሎት አሰጣጥህን የምታሳድግበት ዕድል ሊሆን ይገባል እንኳ ፖለቲካዊ ታማኝነትህን ለማረጋገጥ እግራውን እንደ ሕዝብን የምትሰበክበት መድረክ ከመለስ ያስቀይማል፡፡ በሥራ ላይ መለገምም ሆነ ደካማ

ሆኖ መገኘት በተዘዋዋሪ የሥርዓቱ ተቃዋሚ ሆኖ ከመገኘት ጋር እንዲመሳሰልብን ተደርጓል፡፡ ሥልጠና መቃኘት ወደሀፍ አክብረህ እንጂ ዙሪያህን ፈርተህ የምትከውን ወደመሆን ሊያደርስህ አይገባም ነበር፡፡

“በመጨረሻ ደግሞ የሰልጠናውን ታዳሚ ስትመለከት እንደ የጋራ የሆነ የሚያመሳስለው ነገር ትታዘባለህ፡፡ በአብዛኛው የየዕለት የኑሮ ሽኩሜን ቀለል የሚያደርግበት የአረፍት አጋጣሚ አድርጎ ነው የወሰደው፡፡ እንዳልኩህ መንግሥት ለሥልጠናው የመደበው ወጪ በሚሊዮን የሚገመት ነው፡፡ ድሮ በዚህ ዓይነቱ ወጪ የሚታመኑት መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ነበሩ፡፡ ዛሬ እነሱን ሲኮንን የኖረው መንግሥት ሥፍራቸውን ተረክቦ ሚሊዮኖችን እያፈሰሰ እንደ ለአምስት በሚል ጥርነፋ የልባችንን ሊመረምር ይደክማል፡፡”

የጤና ባለሙያው ዘመዱ “የሥልጠና” ክራሞቱ እንድም መልካም አረፍት ሆኖለታል፤ በሌላ በኩል ግን የወደፊቱ አያሳለበው አረፍት ነቀታል፡፡

“የልብ ሃሳብ ጠባቂዎች”

ጆርጅ ኦርዌል መጪውን ጊዜ ፖለቲከኞች እንዴት ለሰው ልጅ አስከፊ እንደሚያደርጉት ወደተነበየበት “1984” ለአፍታ እንደመለሰ ያደረገኝ ይህ የዘመዱ ጨዋታ ነው፡፡ ኦርዌል በመጽሐፉ “የልብ ሃሳብ ጠባቂዎች” (Thought police) የሚላቸው አሉ፡፡ ዘመኑ የተገነባበትን የሥርዓት መልክ መስለው የሚወጡት እነዚህ “የልብ ሃሳብ ጠባቂዎች” የአያንዳንዱን ሰው ሃሳብ እንደመጠሪያቸው የሚጠብቁ ብቻ ሳይሆኑ የሚያውቁም ናቸው፡፡ በየዕለቱ ይከታተሉሃል፤ በሥርዓቱ ላይ ለማመፅህ ማስረጃ የሚሆናቸው የልብህ ሃሳብ ነው፡፡ አንተ የቱንም ያህል ሰላማዊና አንዳች ክፉ ነገር በውስጥህ

“ኢሕአፓ ከፍተኛነፊም”

ወ/ሮ ቆንጂት ብርሃን

በሀገራችን የፖለቲካ ታሪክ ውስጥ በአስራ ዘመናት ሰድሳዎቹ የነበረው ትውልድ ከግጥና ገጻይነት ታሪኩም ቢሆን፤ በተለይም አንድም የፖለቲካ ሰልጣን ሳይኖረው ከገጠር አስከፊ ከተማ፤ ከማይም አስከፊ ምሁር የሁሉን ልብ ያማለሉ፤ ሃይማኖትና ብሔር ሳይለይ ሁሉን በአንድ ያቆመው የኢሕአፓ ትውልድ ዛሬም ድረስ የሚጠቀሱለትን አኩሪ ገድል ፈፅሞ አልፏል። ዛሬም ድረስ እንደተለዋወጠና <<አንዴት በዚያ መጠን ለሀገርና ለወገን፤ ለፖለቲካና ለድርጅት መቆም ይቻላል?>> በላባለው የኢሕአፓ አንቅስቃሴ፤ የዛሬዋ የፋክት መፅሔት እንግዳችን ወ/ሮ ቆንጂት ብርሃን ይነግሩናል።

ወ/ሮ ቆንጂት ያን ወቅት ተገተርሰው ከተሰሩ መጻሕፍት መካከል በውብ ቋንቋ ምሳሌ ከላች አድርገው የሰሩት <<ምርኮኛ>> የተባለ ረጅም ልቦለድ መጽሐፍ ደራሲ ናቸው። ወይዘሮዋ ከ1978 ዓ.ም ጀምሮ በተለያዩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ውስጥ ከተራ ሰራተኝነት ጀምሮ በኃላፊነትና በአማካሪነት ሀገራቸውን በማገልገል ላይ ይገኛሉ።

ቴዎድሮስ ተ/አረጋይ

የምርኮኛ ታሪክ ተጀምሮ ለህትመት ለመብቃት ከ30 ዓመት በላይ ፈጽቷል። ለምን?

መጽሐፉ በ2002ዓ.ም ይታተም እንጂ፤ መፃፍ የጀመረው አሁን አይደለም። ምናልባት መፃፍ ከተጀመረ 35 ዓመት ሆኖታል።

እኔ ጥያቄው እሱ ነው። ለምን የህትመት ብርሃን ለማየት 35 ዓመት ፈጽ? (እርግጥ በደርግ ሥርዓት ሀገር ቤት ዜና የአገልግላለት ታሪክ ማሳተም የማይቻለበት ነው)

መጀመሪያ ስጽፈው ለህትመት እንዲሆን ብዬ አይደለም። በወቅቱ ትግሉ ውስጥ ወደ በጋላ ከተቀላቀሉት ወጣቶች አንዱ ስሆን፤ በዚህም አንድ ዓመት ገደማ አስር ቤት ቆይቻለሁ።

የምርኮኛ ዋና ገፅ-ባህሪ ፍራጅዊነትም እንደ ዓመት ገደማ ነው የታሰረው? ዓመቱ አልተጠቀሰም። ግን ከዚያ የዘለለ አይደለም።

እሱ... ምርኮኛ ወደተፃፈበት ምክንያት እንዳይፈጽም።

እና... ከአስር ቤት ከተፈታሁ በጋላ በነበረኝ ስሜት፤ መፈታቱ ሳይሰፈሩት የምናደርግበት ሁኔታ ነበረ። በወቅቱ የነበርኩት ሁላችንም ከአስር የተለቀቅነው በመፈታታችን ደስተኞች አልነበርንም። የነበረን የተከፋ ስሜት ነው።

ለምን ስለሞትንም ነው?

አዎ። ራሳችንን እንደ አድላኛ ሳይሆን፤ እንደከህዳ ነበር የምንቆጥረው።

ማንን በምን ካዳችሁ?

በምንም። ማንንም አልካድንም። የተፈታነው ከትግሉ አፈንግጠንና የዓላማ ለውጥ አድርገን አይደለም። እንዲሁ ግን መጻፍችን፤ ከአስር መፈታታችን፤ በሕይወት መገኘታችን አላስደሰተንም። የሞቱ፤ የአካልና የመንፈስ ጉድለት የገጠማቸው፤ እኛ ስንለቀቅ ወደ ከርቶሌ የተላኩ ታዶቻችንን ስናስብ ባለዕዳነት ነበር የሚሰማን። እናም ይህን የመንፈስ መረበሽ ለማከም እንደተሰጠኝ በመዝፈን፤ አድካሚ ሥራ በመስራት፤ በእግር በመዘዋወር አልደም በመጻፍ ትውግዋለሁ። እኔም መጻፍን ነው እንደመንፈስ ህክምና የወሰድኩት። ለዚያ ነው የጻፍኩት። ምን እንደሆነ?

19

የግንኙነት ነው። ይህ ስምምነት ለሰላም አፈጻጸም አደጋ። በሀገሪቱ ሁሉም የሆነው ሁሉ ትክክል ነበር። የቅርንጫፍ ጥቃቅ ሰበረ መጠጥፍ ስንደምር ነው ስህተት የሚሆነው። ለዚህ ትውልድ ተግባራት አውቅና መስጠት የሚችሉትንም ይህን ስነጥር ነው። በዚህ ወቅት በዓለም ተጨባጭ ሁኔታ አትወጣም። ዛሬ ዲሞክራሲ የምንለው እኮ ዓለም ሁሉ ዲሞክራሲ ስለሚል ነው። በፖለቲካ ለሀገሪቱ ሰው ሰው የሚሆኑት ዜጋ መሆኑ የሰበሰበ ነው። ግን ግድ ሲሆን የሚታልልው ሲሆን ትምታለህ።

በተለይ መሬት የዚያ ትውልድ ለሰላም የሆነ ሰዎች እንደ ለገሃቱ ይጨርሳቸዋል። በተለይ ያልተጠበቀው የገንዘብም የእነሱ ትውልድ ለሀገር ታላቅ ገደል እንደሚመስል ይህ ትውልድ የገዛ ሰዎችን ደጋጋኝ እንደሰለጠነ ያለውን እንደሰለጠነ ከሰለጠነ ማለት ስርቅ የማይቀር ለደርገው ይገልጻል። ስለነበረው እንኳ በዚያ ይህ ትውልድ የሚገኝ ሰዶ ነው? ሰዶ ለሰዎች ሰዶ ስርቅ የማይቀር ሲሆን ማን ተጠያቂው ነው? ይ ትውልድ አይደለም?

እኔ ይህን ሀሳብ ተጋርጥኜ አላውቅም። በእርግጥ የሚገኝ ውጤት ነው ይሄ ትውልድ? የእኛ። እኔ ዛሬ እናት ነኝ። ስለዚህ ቀጥሎ ያለው ትውልድ የእኔና የእኩሮች ውጤት ነው። ምን ዘርፍ? ምን ማጠራጠር እንደሚገባ? ነው ጥያቄው። በሀገራችን ምን እየወረዘ ነው የምናሳድጋቸው? «እንሱ በቅ ስራ መኪና ገዛ ሕይወት ተለጠፉ» እያል ገንዘብን አመጽቶሁና እየሆነችሁ ስትናገሩ ነው ልጄህ የሰማው። ተሰርቶ እንደመጣ ጥምር ለደርገው። በሀገር ሰላም እባት ቁጥጥሮች ለሁሉ ለሰላም በስልክ «ተምረዋል» ስትል ነው የሚለው። እኔ ይህን ትውልድ በናሙን ኮንጂ አሳውቅም።

በቅርቡ ስለደርገው ሥርዓትና የሥርዓት ሰዎች (የፍትረምሳሌ ጠገደረሰ «እናና አብዮት») እንዲሁም ስለሕልክና ለሰላም (የእርሰም) «ምርኮና» የተባሉ ሀሳቦች መግባቱን እንገባለን። ሀሳቦች መግባቱ የረዳቸውን መሰላም ጉንፍ የተታረገውን ስራ ስንት የሚገልጽ ሆነው ነው የገንዘብ። ለምሳሌ ሕልክን በሰላም ሳይ ብዙ መከራና ሞት ቢቀበልም የደርገው ሰዎችን በእደባባይ በጥይት መገደል አወገዘ ነው። ይህን ገን መጽሐፍ መሰጠት አሳንክታለሁ። (እርገጥ ገደብ እርሰምን ባይመለከትም) ስምዖን ፍትረምሳሌም በሰላም ሕልክን ስርዓትና ስለደርገው መጣች ምንም ያሉት የሰምን) ሰምን ይህ ሆነ? ስለነበረው የደብቀ ታሪክ ለሀገሪቱ የት ያደርሰናል?

የሆነውን እንጂ እንዴት ለመደገፍና ለሰላም ለመብካት አልባናትም። አንተ በምትለው ብልህና የሰላም ነበር የሚሆነው። ምክንያቱም እኛ ትክክል ነን ብለን ነው የምናስብው። የግድግዳ ታሪክ ያልገባው ታስቦበት ሳይሆን ታሪኩ ከፍሬሕይወት አንፃር ስለተፃፈ ፍሬሕይወትን የሚወክል ነገር ለመሆኑ ስለታሰበ ነው።

ገን እኮ ገደብ ትወቅ ነው። ሕልክን የገደባቸው አብዮታዊያን እንደና ሀሳብ ብቻ አይደለም። «እናና አብዮት» መጽሐፍ ሳይ እንኳን በሕልክን አባባት የተገደሉ የ271 አብዮታዊያን ስም ዘርዘር ተጽፏል።

አዎን። ብትጽፈው አንዴት ነበረ? ብትለን ይሻለናል። ያለስገባሁት ገን አስቤ አይደለም። ብጽፈው ገን በጀገንነት ነው የምዕረው። የጓደኛን ደግንነትና ቅርጥነት ነው የምዕረው እንጂ «ተሳስተን ነበር» እንደማለል አሁንም እነገርሀለሁ።

የጠቅላይ የሕልክን እንቅስቃሴና ጥንካሬ ስናደፍ የለባቸውን ሰናት ስናስብ ከገለቲካ ደቂቅ የሃይማኖት እንቅስቃሴ ነበር የሚመስለው። ሕፃናትም ከቀበሉ ስዕረው እስከ ቢተ መገንለት በመደረስ የመገንገላት ስዕላንን ለመቀማት እስከመታረብ መደረሳቸውን «እናና አብዮት» ይመስከርሰናል። ያን ያህል ሰናትና ጥንካሬ እንዴት በአጥር ገዢ ለረረርሰ በዎ?

ዛሬም ባለሁበት አድራጊ በጣም የሚደንቀኝ እሱ ነው። አንድ ገብዕ ድርጅት፣ ብዙም አቅምና ሀብት የሌለው ድርጅት በአመለካከትና በርዕዮተ-ዓለም ብቻ ያን ሁሉ ሕዝብ አንቀላቅሶ ያን ያህል ኃይል ማግኘቱ ይደንቀናል። በርዕዮተ-ዓለም መገናኘትን የመሰለ መሰሪያ የለም። በሀሳብና በዓላማ መገናኘት ከገንዘብም ከመሰሪያም በላይ መሆኑን በኢሕአፓ ተምራያለሁ። ያ ሁሉ ሆነና ግን፣ እንዳልከውም እስከላይ ድረስ ተደረሰና መጨረሻው ላለመሰላቱ የደርግ ዱላ ብዙ መሰራቱን ባውቅም በደርግ ብቻ፣ በውጫዊ ትግል ብቻ መፈራረሱ መጥቷል ብዬ አላምንም። ውስጣዊ

ቅራኔው፣ ችግሩን የመፍታቱ አቅም ከቅራኔው ጋር አለመመጣጠኑ ነው። ኢሕአፓን ያፈረሰው። ስለዚህ ውስጣዊውም ውጫዊውም ችግር ነው ያፈረሰው ብዬ ነው የማምነው። እንደውም ለእኔ ውስጣዊው ያመዘናል። ምክንያቱም ውስጥህ ከጠንካራ መድቀህ ትንሳሎህ። ኢሕአፓ ግን በተለይ ኢትዮጵያ ውስጥ መድቀ አልተሳሳም።

የሕልክን የሕይወት ታሪክ ከሰንት እስከ ሰንት ያመተ ምህረት ተብሎ ሲባል ይቻላል? ከእኛነት በሀብረት በመቻ (1967) እስከ 1970ዎቹ መጨረሻ ነው። አሁን አሁን እየተጸፉ ያሉ ጽሑፎች በ1964 ዓ.ም እንደተመሰረተ ይገልጻሉ። በ1964 በምስረትም ግን ጉልቶ የወጣው በ1967 በመቻ ጣቢያ ውስጥ ነው።

ይህ ሁሉ በገር ያነጻጽረዋል ይማት ታሪክ (በጥሪ ወይም በመጥፎ) የተባረመ በ4 ዓመት መሰጥ ነው ማለት ነው?

ጥንቢው የሚገርመኝም እሱ ላይ ነው። እንዴት አምነት ሰውን ሊያስተሳስር እንደሚችል የሚገባኝና ዛሬም ሰው መማር አለበት የምለው ይህንን ነው። ዛሬ በማህበራዊ ሕይወት በራዎ በአንዲት ጉዳይ ላይ መተባበር ያቅተናል። መሰረት ነው። የሚለው ጉዳይ ላይ እንኳ የአንድ ቤተሰብ አባላትም እኩል መግባባት አይቀረጥታቸውም። ኢሕአፓ ግን ያን ሁሉ አባል ለአንድ ዓላማ እኩል ማለልና ችሏል።

ምርኮና ምስል ከላት በሆነ መልኩ እንዲታይ ሆኖ የተሰራ ልብወለድ ታሪክ ነው። በመጀመሪያ ገን በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ፈጠራና ስወነት በመተና ቢቀመጥ ምን ምን ያህል ይሆናል?

በቀጥር ማስቀመጥ ይቻላል። ነገር ግን በተለይ ፍሬሕይወት ከአስር ወጥታ የራሷን ትዳር እስከተመሰረተ ያለው እጁን አመጣች ክፍል በአንድ ሰው ላይ የደርሰ አይሁን እንጂ አውነት ነው። በአጠቃላይ በልብወለድ መልኩ ይቅረብ እንጂ ከግማሽ በላይ። የሚባለው ክፍል አውነት ነው።

ይህ መጽሐፍ መደራሰም ሲቀየር ነው የሚባል ወረ ሰምታለሁ። እውነት ነው?

ሀሳቡ አለ። ትንሽ ጀምሮ አለ። ግን ብዙ ልናገርበት የምትለው አይደለም።

መደራሰም መቀየሩ ጥሪ ሆኖ ሳለ፣ የሀገሪቱን ፈጣሪ በአመጣኝ ገበያ ላይ ተገጠሙት ያሉና ለበቃቀለም ተጓዶ ነው። እርሰም ያሉት የአንድ ትውልድ የአወቂት ታሪክ ከመሆኑ አንፃር፣ ይህ ታሪክ ባልተገባ መልኩ በሰራ፣ በገላ ዛሬ ሕዝብ እንዳወረወረ ለመተቸትና የመጀመሪያው የማስቀደም ጋዜጠና እንደምሆን እነገርዎታለሁ።

ፈጣሪ የሚሰራውን ደርጅት ሳልወቅና ሥራው ሳይጀመር ነው ይህን የምነገርዎት። ለነገርህ የምረልገው ነገር እኔና ፊልሙን የሚሰሩ ሰዎች ያደረገው

የመጀመሪያው ውይይት ለመጽሐፉ ታሪክ ክብር ለመስጠት፣ እውነቱን እንደነበረ ለመቅረጽ ነው። በፊልሙ ትርፍ ለማግኘት

ብቻ ሳይሆን ለታሪኩም፣ ለሀገርም፣ ለግልም የሚበጅ ስራ ለመስራት ነው ያሉበት። ፊልሙ ስንት ብር ወጥቶበት ስንት ያስገባል? ከዚያ ትርፉ ምን ያህል ይሆናል? የሚለውን ሳናስብ ልንሰራ ተነጋግረናል። አንተ እንዳልከውም... በመጀመሪያው ለሰራው ይህን ያህል ክብር በመስጠትህ አያመለክትኝ።

ሰራው ተበላሽቶ ቢሰራ ለሰራው ብቻ ሳይሆን እኔም፣ ፊልሙን የሚሰሩትም ሰዎች ጥምር የምንጉዳ ይመስለኛል። ይህ እንዳይሆን የቻልነውን ያህል እንጥራለን። ከሰራው ለሚያመጣው የገንዘብ ጥቅም ሳይሆን ለታሪኩ ታማኝነት፣ ለትውልዱ

ባለወጣት፣ ለሀገርም ትርስና ታሪክን ለማስቀመጥ ነው። የሚመጣው ገንዘብ እንደሚያስፈልግ ጥያቄ የለውም። የገንዘቡ ጥቅም ግን ከታሪኩ በላይ፣ ከትውልዱ በላይ፣ ከሀገር በላይ እንደማይሆን ከፊልም ሰዎች ጋር ተማምነናል። ፊልም ሰራዊቱ ባለሙያዎችና ሙያቸውን የሚያከብሩ

ሰለሆኑ፣ ይህ ስህተት እንደማይረዳም አምናለሁ። ምርኮና ማለት የ35 ዓመት ልጅ ነው። ባለወጣት ተለምዶና የፍክሩ ታሪክ ሌላ ባለወጣት እንዲያመጣብኝ አልፈቅድም።

ሕልክን በህዝብ ከመንቀሳቀሱ አንፃር ዛሬ ላይ ሆነን ስለደሞከረሱ ሰናብ የለባቸው ቁጥር ምን ያህል እንደሆነ በማይታወቅበት፣ ጠንካራና ረቂቅ ህዝብ የገንዘብ መስመር ቢኖርም እርስ በእርስ የለባቸው እውቀድ የለምና፣ ለሰላም ወኪል መደም ተወክለው ባለመረጠበትና ባልተመረጠበት ህጋዊ ስመረርቶ ስመረር የሆኑበት መንገድ ዲሞክራሲያዊ ነው ለባል ይቻላል? እያንዳንዱ ለባል ካልታወቀ እሳይ ያሉትን ማን መረጣቸው?

ለዲሞክራሲ ያለን አመለካከት ያኔና አሁን በጣም ይለያያል። «ዲሞክራሲያዊ ማዕከላዊነት» የሚባል ነገር አለ። በህዝብም ብትሆን ሀሳብ ይመጣልሁ። ሀሳብህ ይመለሳል። አባል ከሆንክ እኮ የሚደረገውን ታውቃለህ። ሰዎችን ነው የማታውቃቸው።

ሰዎች ካልታወቁ እንዴት ተመረጡ ማለት ነው። እንዴት መረ ሆነ?

ሀሳብ ነዋ ድርጅቱ። ባህሪው

ወደ ገፅ 30 ዙሪያ

ፍክር 44 ሚያዝያ 2006

ሰዎች

መሬት እና ቋንቋ

ሌሊት ግርማ

አንደ ዘንግ ውሀ ውስጥ በጨመረ፤ ዘንጉን ከውጭ ሆኖ ለሚመለከት ተመልካች የተጓጋደረ ወይም የጉብኝ ይመስላል። ዘንጉን የጉብኝው ውሀው ላይሆን፤ ተመልካች ከውጭ ተመልካችም ሳይሆን በተመልካች ላይን ለማግኘት ብርሃን ከውሀው ላይ ተገግቶ የሚፈጥረው «ቀለም» የዘንጉን ተፈጥሮ የውሀውን ተፈጥሮ እና የብርሃንን ተፈጥሮ «በጉብኝ» ያገኛል።

ለነቱ ነገርች፤ ግለትም ውሀ፤ ዘንግ እና ብርሃን በላይን ለማግኘት የሚፈጥሩት መስተጋብር ምን ተብሎ ነው የሚጠራው? የሚል ነው የዚህ መግቢያ የመጀመሪያ ጥያቄ። በአጭሩ ሳይንስ እና እምነት ያላቸው ቁርኝት ምን ይመስላል እንደ ግለት ነው። ለምሳሌ አፍሪካ አህጉር ናት። ... ግን አፍሪካ ርዕሰ ምን ወሰኖች፤ የምን ዙሪያ ገዢውን መሄድ ነው? ለትዩክያን በአፍሪካ ውስጥ ያለች ሀገር ናት። ይሄ ከአሁኗ አራት ሃገራት ቀደም ብሎ የሰረጸው አረፍተ ነገር አውቀት ነው ወይንስ እምነት?

የአፍሪካንም ሆነ የሊትዩኒያን የቆዳ ስፋት በዛሬ ሚትር ማለት አንችላለን። ሜትር እና ካሬ ሜትር ሳይንስ ነው። የስምምነት ሕግ ነው። ሕጉ ላይ ባንስግግ እንኳ ልኬቱ የመሬቱን ስፋት የማጥነት ወይም የማግኘት እቅድ አይኖረውም።

የቆዳ ስፋቱ ላይ ብንስግግም «ሊትዩኒያን በአፍሪካ ውስጥ ትገኛለች» የሚለው አረፍተ ነገር ላይ ግን ውዘገብ ልንፈጥር አንችላለን። በአውቀት ደረጃ እኛን ላይ ያለው ነገር ሜትር እና ካሬ ሜትር ብቻ ነው። «ይሄንን ያህል የቆዳ ስፋት ያላት ሀገር ሊትዩኒያን ትባላለች» ማለትና «ሊትዩኒያን የቆዳ ስፋት ይህንን ያህል ካሬ ሜትር ነው» ማለት ትልቅ ልዩነት አላቸው። የጋሊኖው አረፍተ ነገር ሊትዩኒያን እንደ ትድመ-አውቀት ይዞ፤ ከዛ በመነሳት የቆዳ ስፋቷን የሚያሳይ ነው። የፊትኛው አረፍተ ነገር ግን የቆዳ መስፋት እና መጠብብ ላይ ተመስርተዋል። የጨበጠው ነገር «ምንድን ነው?» ከሚለው መነሻ በፊት ያስቀድማል። «የተጠቀሰውን ያህል የቆዳ ስፋት ያላት አህጉር በአለም ላይ አፍሪካ ናት» ቢለን፤ የመለኪያው እና ስያሜው ብቸኛ መሆን እምነቱን እና እውነቱን በአኩል መጠን አቀላቅሎልናል። የተጠቀሰውን ያህል የቆዳ ስፋት ያላት አህጉር በአለም ላይ አፍሪካ ብቻ ናትና!

ነገር ግን «የተጠቀሰውን ያህል የቆዳ ስፋት ያላቸው በማንኛውም የጠፈር ክልል ያሉ መሬቶች በመቶ አፍሪካ ናቸው ማለት ነውን?» በላይንስ እና እምነት በልኬት ሕግ እና በእምነት ሕግ መሀል ሁልጊዜ የሚከሰተው መግረስ ሲታየን የሚችለው ይሄን ነው።

መሬቱን እንደራሱ (ለራሱ) ያለውን ማንነት መሬቱን ከሚከልልው (ለው) ጋር የምናቀራገው በእምነት ብቻ ነው።

ይሁን፤... ሀሳቤን ወይም ልኬቱን ወደ ስምንኛው የእምነት አባዛያችን ላውርደው። ለምሳሌ እኔ አለሁ።... የእኔን ስም ከጽሁፌ በላይ ከፎቶቹ በታች ተፅፎ (ለፍር) ታንቡታላችሁ። ምን ሀገር ተወላጅ ነህ? ብላችሁ ላትጠይቁን በፊት፤

ስሜ ስለኔ የሚገልፀው ነገር እንዳለ ይታወቃል (አንተዋውቀለን)። የሚታወቀው ነገር የሚገልፀው ስለኔ (ስለተወላጁ) ነው ወይንስ ስለተወላጅኩበት መሬት? የተወላጅኩበት መሬት አዲስ አበባ ነው። ብል ስሜን እና የተወላጅኩበትን መሬት ያራርተዋል? የተወላጅኩበት መሬት «ፊንጫ» ነው ብልስ ስሜን እና መሬቱን ከአኔነቱ ጋር ያቀራርበዋል? አንዳንድ ግራ የሆኑ ጥያቄዎች አሉ ሳልጋበዛቸው የሚፈጠሩበት፤ ካለበተናገደኝቸው ትተውኝ ወደመጠበት የማይሄዱ።

የተወላጅኩበት መሬትን የቆዳ ስፋት በማወቅ ስለእኔ ማንነት ትንታኔ መስጠት ይቻላል? እስቲ [አንድታለን የምትሉት «ልሂታን»] መልሱልኝ። የእኔ ስውነት የቆዳ ስፋት መጨመር ከተወላጅኩበት መሬት ቆዳ መስፋት ጋር ግንኙነት አለው?

የስሜን ትርጉም የማይታወቅ ቋንቋውን ተናጋሪዎች

በእኔ እምነት የበለም እና ማንነት መሀል ካለው ቁርኝት ይበልጥ በለም እና የስሙ ትርጉም የተገኘበት መሬት መሀል ያለው ቁርኝት በረታ ነው። ማንነት፤ ትርጉም የሚኖረው ስም፤ መሬት እና ቋንቋ ሲዋሀዱ እና ሲዋደዱ ብቻ ነው።

ባሉበት ቦታ የእኔ ስም ትርጉም ይሰጣል። መሬቱን ከእኔ ጋር ለሚጋሩ እና የእኔን ስም በቋንቋቸው ውስጥ ለማግኘት ስዎች፤ የእምነት ቁርኝት ይፈጠራል። በውስጡ «ቋንቋህ እና ስለሰራህ ያለህ እምነት ስምህንም ጨምሮ» የተፈጠረው ከመሬቱ ላይ ነው። የሚለውን አንዳንድ ሀሳቦች አሉ። «ተራራ የሚለውን ዕንሰ-ሀሳብ የተሰማከው «የረር፤ ወጨጫ፤ መናገሻ፤ እንጠጣ፤ የሚባሉትን የመሬት መልካፍ-ገዕታዎች በመገንዘብ ነው። ማለታቸው ነው። ተራራው ባይኖር ቋንቋህ አይፈጠርም፤ ቋንቋህ ባይኖር ስምህ ትርጉም አይኖረውም፤ ስምህ ባይኖር ማንነትህ ትርጉም አያበቅልም ማለታቸው ነው። ሀሳቦቹ ወይም ሀሳቦቹን የሚረብሱ ሰዎች። እዚህ ላይ ሀሳቤን ወይም የለዎቹን ሀሳብ ገታ ላድርግና ስለማንነቱ ወይም ማንነት አልባኩ

ልግለሰ። ከላይ ከዕቅዱ በላይ ከፍተኛ ቦታች ተፅፎ የምታዩት ስሜ የወጣልን በአባቱ ነው። አባቱ የተወላጁው ከአዲስ አበባ አንድ መቶ አስር ኪሎ ሜትር ርታ በምትገኝ ወለዶ ተብላ በምትጠራ ከተማ ነው።

አባቱ ለትምህርት ከዚህች ከተማ ከመውጣቱ በፊት በልጅነቱ ያወጡለትን ስምን ቀይሯል። መቀየር ለምን እንደሰረጸው የተከሰተ ጋሽ (አቶ) ቡልቻ ይመቅላል ሲገልፁ ከዚህ በፊት ስምታችንል። ካልሰማችሁም አልደግምላችሁም። አባቱ ስሙን ከመቀየሩ በፊት በወላጆቹ የወጣለት ስም፤ ለሁን እኔ እየተጠቀምኩ ያለሁበት ስም ነበር። ስሙን ቀይሮ «ግርማ» ተብሎ ግርማ ሞገሱ ያለው ትምህርት በጆነራል ዊንጌት እና ባህር ማራ ተቃሮ ሰለሰተኛ ዲግሪውን ተገኝቶ ሲመለስ እና እናቴን አግብቶ እኔን ሲወልድ፤ በፊት የቀረውን የልጅነት ስሙን እንስቶ አወጣልኝ።

ስሙ፤ መጀመሪያ ከወጣበት መሬት፤ መቶ አስር ኪሎ ሜትር እና ወደ አርባ አመታት አቋርጦ እኔ ላይ እውነት ሆነ። አባቱ ለአዲስ አበባ የሚሆን ስም ለራሱ ከአርባ አመታት ቀደም ብሎ እንደወጣው፤ ለእኔ ደግሞ ከአርባ አመታት በጋላ ለወለዱ የሚሆን ስም በአዲስ አበባ ከተማ ላይ ሽለመኝ።

እንግዲህ ማንነቱ በአጭሩ ከላይ የገለፅኩትን ይመስላል። የመሬቱ ቆዳ ስፋት እና የእኔ የአካል ስፋት ምን ግንኙነት ባይኖራቸውም፤ ስሜ እና የመሬቱ ስም ቢያንስ መጣጣም አለባቸው። መጣጣም ነበረባቸው።

የእኔ ስም እና የመሬቱ እንዲጣጣሙ የሚከተለው መከሰት አለበት። አንድም መሬቱ አዲስ አበባ በመሆን ፈንታ «ፊንጫ» መሆን አለበት። ካልሆነ ስሜ ወደ «ግርማ» መቀየር አለበት። «አዲስ አበባ» እና «ግርማ» ይገባባሉ። ሌሊት እና አዲስ አበባ ግን፤ ቢያንስ የመቶ አስር ኪሎ ሜትር ርታት እርስ በራሳቸው መሀል አላቸው። የራሴን ስም አወደዋለሁና ስሜን ከምቀደር፤ የተወላጅኩበትን መሬት ስም በቀይሮ ይቀለጻል። እኔና ስሜ እጅ እና ገንት ነን። ስሜ እና የመሬቱ ስም በግራ እግር እንደጠለቀ የተኝ እግር ሚማ ተዛንፈዋል። ወለዱን ከመቶ አስር ኪሎ ሜትር እትርቦ ፊንጫን ማገናኘት፤ ካልሆነ ደግሞ አባቱ እንደደረገው «ግርማ» የሚለውን የመሰለ ስም ለራሴ ማውጣት ነው መፍትሄው። ስምህ ማንነትህ ነው ያለው አፍሬም ስም መሆኑ ትዝ ያላችሁ እንደሆን አላውቅም። እኔን ትዝ የማይሰኝ ግን ሌፍሬም ስም ከመሬት ጋር ያለውን ግንኙነት የጠቀሰበት አንቀፅ ስለመኖሩ ነው። ጥያቄው ስሜን ይዢ ጠፈር ላይ ወይንም ጨረታ ላይ ኑሮ ብቀልሽ፤ ማንነቱ ጊዜ እንደነበረው ሆኖ ይቀጥላል ወይ? የሚል ነው። መሀል ካለው ቁርኝት ይበልጥ በለም እና የስሙ ትርጉም የተገኘበት መሬት መሀል ያለው ቁርኝት በረታ ነው። ማንነት፤ ትርጉም የሚኖረው ስም፤ መሬት እና ቋንቋ ሲዋሀዱ እና ሲዋደዱ ብቻ ነው።

ኢ.ድ.መን ተስፋዬ

ከዳግማዊው የቀከም አብዮት ኢኮኖሚያዊ መነሻ

“Razom nas bahatol Nas ne podolaty!” (እንደ ላይ ስንሆን እኛ ብዙ ነን። ማንም ለያሸንፈንም) ይህን መፈክር እ.አ.አ በ2004 ዓ.ም በታላቁ የኢ.ድ.መን የንግድ ለደባዳሪ ሲገባው የገቢዎች ለጥቅም ምእራባውያን ናቸው የሚባሉት በመቶ ሺዎች የሚቆጠሩ የቪዛዎች የሰነዶች ደጋፊዎች ናቸው። ምክንያታቸው ደግሞ በ2004 ዓ.ም በየክፍለ ሀገራቸው ፕራዝጋንታዊ ምርጫ ለፍቃድ ራሽያ የሆኑት ቪዛዎች የሰነዶች በተደባበረ መንገድ ማሸነፋቸውን ማወቃቸው ነበር። ይህንንም ለድረገጽ ካራኒኪያ እ.አ.አ በ2005 ዓ.ም «Ukraine's Orange Revolution» በተባለው ጥናታዊ ዕቃ ሲገልፅ፤ ቪዛዎች የሰነዶች ደጋፊዎች ደምፅ 52 በመቶ፤ ቪዛዎች የሰነዶች ደጋፊዎች 43 በመቶ ሆኖ ላለ፤ በመሰረት የተዘፈቁት የክፍለ ምርጫ ሃላፊዎች ቪዛዎች የሰነዶች በ2.5 በመቶ በመብለጥ አሸናፊ መሆናቸውን የማወቃቸው ጣጣ ነው በማለት ነበር።

የክፍለ ከተረፍ ሶቭየት ህብረት ተገንጥላ ነፃ ሀገር የሆነችው እ.አ.አ በ1991 ዓ.ም ነው። አጠቃላይ የቀዳሽ ስፋቷ 7630 ስኩዌር ኪሎ ሜትር ሲሆን፤ በሰፊቷ ከራሽያ እና ከዛቢክስታን ተጥሎ ከሶቭየት ህብረት ሀገሮች በስፋት ሶስተኛ ስትሆን፤ ከአውሮፓ ሀገራት ደግሞ በሁለተኛ ደረጃ ላይ ትገኛለች። በአንድ በኩል የተደፍረች ሶቭየት ህብረት ከመፈራረሷ በፊት ትላልቅ የግንብነት ሊገንዘብታት ስትችል መገኛቸው የክፍለ መሆኑ፤ በሌላ በኩል ደግሞ፤ ከጥቁር ባህር ጋር ተገናኝ በሆነ መልኩ ያላት የመልክዓ-ምድራዊ ጠቀሜታ እንዳለ ሆኖ፤ ራሽያ ከምዕራባውያን እና ከጎረቤት የአውሮፓ ሀገራት ጋር ያላት የኢኮኖሚ ልውውጥ መተላለፊያ መሆኑ ከነፃነቷ በኋላም እንዲ በራሽያ ተፅዕኖ እና ከአካባቢዋ መልክዓ-ምድራዊ ጠቀሜታ ጋር በተያያዘ በራሽያ እና በምዕራባውያን በተለይ በአሜሪካ መሀል ላለው አስጣጥባ ማእከል እንድትሆን ምክንያት ሆኗታል።

የክፍለ ከተረፍ ሶቭየት የበፊት ለአመታት በመሰረት፤ በመልክዓ አስተዳደር አጠቃቀም ሀዘባዊ ድጎማን ለማድረግ አቅም በሌለው የደቀቀ ኢኮኖሚ እና በውጪ ምዝራ ግሽበት ውስጥ መቆየቷ፤ የሀዘቡን ኑሮ ሲከል አድርጎታል። በዚህም የተነሳ ፕራዝጋንታዊ ያንከሺች የሀዘባቸውን ኑሮ ለማሻሻል ከአውሮፓ ህብረት እና ከራሽያ ጋር በመቀራረብ ወደ ሀገራቸው የመዋሰል ነዋይ ፍላጎት እንዲመጣ በመግባባት መስራትን ለማራጭ አድርገው ወሰዱት። አውሮፓ ህብረት ጋር ሲደረግ የታሰበው የትብብር በግንባር ትኩረቱ፤ የያንከሺች መንግስት የሀዘቡን ኑሮ የማሻሻል መዋቅራዊ ለውጥ እንዲያመጣ ከአውሮፓ ህብረት ስለሚደረግለት የገንዘብ ድጋፍ እና ከራሽያ ጋር ያላቸውን የኢኮኖሚ ልጠፋ ስለሚያቆሙበት ሁኔታ ነው።

በየክፍለ እና በአውሮፓ ህብረት መሀል የህብረት ስምምነት ለማድረግ መግባባት (በፊርማ) አልተደገፈም) ላይ የተደረሰበት ስምምነት ዋና አላማው በየክፍለ

እና በአውሮፓ ህብረት መሀል ፖለቲካዊ ማህበር መፍጠርን ግብ አድርጎ በአውሮፓ ህብረት እና በየክፍለ መሀል የኢኮኖሚ ትስስር በመፍጠር የየክፍለን ኢኮኖሚ መደገፍ ነው። ይህንንም ለማሳካት ስምምነቱ በውስጡ የሚከተሉት ኢኮኖሚ-ነክ ጉዳዮች ሲታዩ፤ የክፍለን የጥራ-ጥሬ ሰብሶችን እና የተፈጥሮ ጋዝን ወደ አውሮፓ ህብረት ሀገራት ለመላክ እድሉን ይሰጣል። ከአውሮፓ ህብረት ሀገራት ደግሞ የክፍለን መስራታዊ ጥገናዎችን እና የአገልግሎት ዘርፉ የሚያመርታቸውን ምርቶች እንድታስገባ የሚያስችላትን እድል ያመጣል። ከሁሉም በላይ ደግሞ ያለምንም ትድመ-ሁኔታ እንዲሉቱ የአውሮፓ ህብረት ሀገራት ዜጎቿ በአባል ሀገራቱ ውስጥ እንዲሉት እየተገባቸው እንዲሉ የሚያስችላት ነበር። ነገር ግን ፕራዝጋንታዊ ያንከሺች በመጀመሪያ ይህ ከአውሮፓ ህብረት ጋር የሚደረገውን ትብብር በተመልከተ ትብብሩ ለሀገራቸው እንደሚጠቅም ቢገልፁም፤ ቆየት ብለው ስምምነቱን አልፈዋም በማለት ራታቸውን ከአውሮፓ ህብረት ወደ ራሽያ አዙ። ከዚያም በላይ በካቢኔታን እና ራሽያ ወደሚገኙበት የንግድ ትስስር ማህበር አዙ። ይህ ውሳኔያቸውም የክፍለን ለዳግማዊ የቀከም አብዮት እሳቸውን ደግሞ ከስልጣናቸው አስወርዶ ወደራሽያ እንዲሰደዱ

ንድፈ-ሀሳብ ምልክታ መነሻው በአለም ላይ በቅኝ ግዛት በያዘዋቸው ሀገራት ብዙ የተነሳ በግዛቷ ፀሀይ አትጠልቅም የሚባልለት ታላቋ እንግሊዝ እና ጀርመን በአለም ያበረከቷቸው አውቅ ኢኮኖሚያት ናቸው። በምእራባውያን የኢኮኖሚክስ አስተምህሮት አስተሳሰብ ላይ ከፍተኛ ተፅዕኖ ካሳደሩት ውስጥ ከማርቆስ አስከፊያሉን ያሉ አውቅ የጀርመን እና የእንግሊዝ ኢኮኖሚያት ለአብነት ይጠቀሳሉ። ለወቅቱ የምስራቃውያን የኢኮኖሚክስ አስተምህሮት አስተሳሰብ መነሻነት ደግሞ በታላቋ ሶቭየት ህብረት ዘመን የተደገፈውን የራሽያን ኢኮኖሚያት የንድፈ-ሀሳብ ምልክታ መነሻ ያደረጉት፤ ከቀሪቱ አስከፊያሉን ያሉት ኢኮኖሚያት ደግሞ ከፍተኛ ሚና አላቸው። ይህ የምእራባውያን እና የምስራቄ የኢኮኖሚክስ ምልክታ በአጭሩ ሲታይ፤ የምእራባውያን ለነፃ የኢኮኖሚ ስርዓት እና ለኢኮኖሚያዊ ትስስር ያለ ትድመ-ሁኔታ ትድሚያ የሚለጥ ሲሆን፤ የምስራቄ ደግሞ ከጥላ ጎደል በመንግስት ቁጥጥር ስር ላለ የኢኮኖሚ ስርዓት ትድሚያ እየሰጠ በኢኮኖሚ ትስስር ደግሞ የታሪክን እና የባህል ተመሳሳይነትን መነሻ ያደረገ ነው። በዚህ መነሻነት የአውሮፓ ህብረት እና ራሽያ በየክፍለ የሚያደርጉትን ግብዝብ ስናይ፤ በአንድ በኩል በአካባቢው ያለውን የራሽያ ባህል፤ ታሪክ፤ የዘር ትስስር የበላይነት መነሻ

የአውሮፓ ህብረት ሀገራትን በተመለከተ ለኢኮኖሚያቸው ሲሉ ለኢኮኖሚ ትስስር ያላቸውን ከፍተኛ ትኩረት መነሻ በማድረግ፤ በየክፍለ ያለውን ለግብርና ምርት ተስማሚ የሆነውን መልክዓ-ምድር፤ የየክፍለን የግብርና ምርቶች ከላይ ከጠቀስኩት የየክፍለን ፀጋ ጋር ስንደምረው የአውሮፓ ህብረት ሀገራት በየክፍለ ያላቸውን ፍላጎት ለማወቅ እንችላለን

ምክንያት ሆነ። የክፍለ እና የአውሮፓ ህብረት ለሁለት አስርት አመታት ሲያደርጉት የነበረው በኢኮኖሚ የመተሳሰር ድርድር፤ ፕራዝጋንታዊ ያንከሺች በዳግማዊው አብዮት ከስልጣናቸው ወርደው ወደራሽያ ከተሰደዱ በኋላ እ.አ.አ መጋቢት 16 2014 ዓ.ም የስምምነቱ አንድ ክፍል በሆነው የፖለቲካ ጉዳይ ላይ ድርድሩ ከመግባቢያ ሰነድ ባለፈ በፊርማ እንዲፀና ሆኗል። ውጥረቱ በተጠበቀ በአሁኑ ወቅት፤ ራሽያ፤ አሜሪካ እና የአውሮፓ ህብረት ከጀርባ እየቆዩ አለበት ስትል፤ አሜሪካ እና የአውሮፓ ህብረት ደግሞ ራሽያ የየክፍለን ሉላላዊ ሀገርነት እየደፈረች ነው በማለት ከመውቀስ ባለፈ የኢኮኖሚ ማእቀብ ጥለውባታል።

የኢኮኖሚያዊ ቁጥሩ እዳ
ከየክፍለ እና ከአውሮፓ ህብረት የማህበር ስምምነት ጋር ተያይዞ የአንድ ወገን ጥቅም ላይሆነ፤ እንደየጋራ ኢኮኖሚያዊ ፍላጎታቸው ራሽያ በአንድ በኩል ስምምነቱን በመቃወም፤ በሌላ በኩል የአውሮፓ ህብረት (ማርቀቁ እንዳለ ሆኖ) እና አሜሪካ ስምምነቱን በመደገፍ በየክፍለ ኢኮኖሚ ላይ ለመቆመር፤ ስምምነቱ ምክንያት ሆኗቸዋል። እንደእኔ እምነት በየክፍለ ምድር ያለውን የአውሮፓ ህብረት እና የራሽያን ኢኮኖሚያዊ ትንትነት ለማየት፤ የምዕራባውያን እና የምስራቄን የኢኮኖሚክስ አስተምህሮት ንድፈ-ሀሳብ መነሻ ማእከል ማድረግ ያስፈልጋል። የአሁኑን የምዕራባውያንን የኢኮኖሚክስ

ሆኗል። በሌላ በኩል ደግሞ ራሽያ ወደ አውሮፓ የምትልከው ነዳጅ የሚተላለፍበት በተደፍረው ሶቭየት ህብረት ዘመን የተዘረጋው የነዳጅ ማስተላለፊያው ቱቦ፤ በየክፍለ ግዛት ውስጥ ማለፉ፤ ግዙፍ የማይቆረረን ካምፓኒዎች መፍራቸው፤ የክፍለ ከጥቁር ባህር ጋር በተያያዘ ያላት ከፍተኛ መልክዓ-ምድራዊ ጠቀሜታ፤ ራሽያ በየክፍለ እና በአውሮፓ ህብረት መሀል ያለውን የማህበር ስምምነት በእይት-ቁሬኛ እንድትከታተል እና በየክፍለ የውስጥ ያደረጋት ምክንያት ሆኗል። የአውሮፓ ህብረት ሀገራትን በተመለከተ ለኢኮኖሚያቸው ሲሉ ለኢኮኖሚ ትስስር ያላቸውን ከፍተኛ ትኩረት መነሻ በማድረግ፤ በየክፍለ ያለውን ለግብርና ምርት ተስማሚ የሆነውን መልክዓ-ምድር፤ የየክፍለን የግብርና ምርቶች ከላይ ከጠቀስኩት የየክፍለን ፀጋ ጋር ስንደምረው የአውሮፓ ህብረት ሀገራት በየክፍለ ያላቸውን ፍላጎት ለማወቅ እንችላለን። እንግዲህ የኢኮኖሚ ቁጥሩ ከላይ የተጠቀሰው ከሆነ፤ ትልቁ ጥያቄ ለየክፍለ የሚጠቀማት የቱ ነው? የሚለው ነው። ያለመታደል ሆኖ ይህን የሚወስድት ፖለቲካዊ መሆናቸው፤ መታደል ሆኖ ደግሞ ሀዘቡ ያልተሰማውን በአብዮት የመደርመሩ ሁኔታ፤ የክፍለን በየንክሺቸውያን ፖለቲካዊ እና በሀዘባቸው መሀል ባለ ግብዝብ እንድትኖር ያደረጋት ይመስለኛል። □

የአይሁድ ነገር

ግንኙነት ደፍ

የሌሎች ታሪክ መጀምሩ በምሳሌ የተሞላ ነው።
ልዩልድ ዘቀጠርጦ ልዩን ፈገግ መጥቷል
ጭብ፣ ምልተቀባትን መሲሕ ሰቅለውት ሲያጠቁ፤
ሰግሪመዝኩ የተሞላ መቅደስ ለዚህ ድካሙ
ፈለግኩ። የሌሎች የልዩት ሳይር ስርዐት ማልዘገገጥ
ሙሉን ዘንገራችሁ ፈነዳሳችሁ። በመሳሰሉ አለምም
ተሰጥተ...

ለይሁድ ስልላት ስደተኛ ሀዝብ ለሆኑ
የጊደር ያቸው ምንድን ነው? በሚለው ሀዘብ
በሚቀላቀሉት ማህበረሰብ ባህልና እምነት እንዲሁም
የእርዳታ ዘዴ ረዕዮ ለሮፕላንም። የየደረሰባቸውን
ህዝብ ዘዴዊ ሁኔታ በሮፕላን ተንተኝበው፤ ምላታቸው
ቋንቋዊነታቸውን ተጠቅመው ከሮፕላን ሀዝብ
ቋንቋዊነት፤ ከደርግ ሀዝብ ምላታቸውን መዘር
ይይምሩት።

በፍልሰብ ህግ የሚከተሉት የአደድር ዘዴ
ነጻ ነፃ ስልት ጥሩ ስሜት እንዲሰጥ
ደርጋል። የከንቶም ቀተመረጥን ነን። በሚለው
ተረት ተረት ስለሆነ ከሌሎች ጋር መጋባትና
መዋላትን አይፈልግም። ይሄ ደግሞ ማንም
በተሰጠ አንድሚረዳው በሌሎች ላይ የመናገር ስሜትን
ይፈጥራል።

በዚ ጠዋትም መንግስታትን ሳይተር የሚሸም
የሚሸረው ረዳት ከገዳቸው በተወሰኑ ፖለቲከኞች
የጌታት እድታ ውስጥ ይወድቃል። በዚህ ጊዜ
በፖለቲካው ትግል ውስጥ ሚናቸው ተገልጾ
ፕሮፓጋንዳ ይጀመራል፤ ተደም በሀገሱ ውስጥ
በተባበሩት መንግስታት ሲገጥሙ የገበሬው ሀሳብ
መልክ ይይዝና ጥፋቱን ይወልዳል።

የተለየ አላስተረፍ ወደጀርመን ከመጣ በኋላ
የገደቱ የተገለጠለትን አውነት ራሱ ባዘጋጀው
ድርሳን ላይ ሲገልፅ እንዲህ ብሎ ነበር... “...
በፊት ሺዎች የሚቆጠሩ ልጃገሪዶች በአስተያሚ
እንረግጥን የአይሁድ ዲቃሎች መወሰላቸው...
ጭረ-ጥፋፍ አይሁዳዊ ወጣት ሊያባልጋት
ባቀዳትና ባልጠረጠረችው ልጃገሪድ ላይ ሠይጣናዊ
ቤዛን መንገድ አያረጠጠና እየሠለለ ለሠዑታት
ያደርግል... በተለይ በባህላዊ ሕይወት ውስጥ
ሲያገዝ እንደ አይሁድ ያልተማተረበት ጉድግዳ
ወይም አስነዋሪ ተግባር ኖሮ ያውቃል? ወደእንደዚህ
አይነት [ማህበራዊ] ተስል የመመርመሪያውን ቢላዋ
በጥንቃቄ የክተተ ስው ልክ በበለበሰ ሕሳል ውስጥ
እንዳለ ዕጭ በድንገተኛው ብርሃን የተጭበረበረ አንድ
ትንሽ አይሁድ ወዲያውኑ ያሾፋል። የዚህ አስዐያራ
መጥፎ ንግድ [ሲተኛ አዳሪነት] ጨነኛ ጋፍረት-
የለሹና መሠረው አተናባሪ አይሁዱ መሆኑን
ለመጀመሪያ ጊዜ ላውቶ ሰውነቱን ወረረኝ።”
(...ሚደረግ ካምፍ...)

ሂትላር ሊጋና እንደሆነ እንጂ ዋሽቲል ብለን
እንጠረጥረውም። ዛሬም ከአለም-አተፍ የንግድ
ተቋማት አለከ ሃያላን ሃገራት የውጭ ፖሊሲ
ጀርባ ሆነው የሚሸርቡትን ስለምናውቅ፤ የጥካሬ
እኩያቸውን ሂትላርን ገለፃ እናምናለን። መላውን
ጀርመን አስተባብሮ አለምን ለማስገበር የወጣውን
አቅድ ሲያከሸፉ ከሚችሉ ሀይሎች መካከል፤ በግ
ሀገሩ በወሳኝ ዘርፎችና ተቋማት ተገጥጠው
የሚገኙት እነዚህ «ሀገር-አልባ-ባለሀገሮች»
ዋነኞቹ እንደሆኑ በመረዳቱ ነበር «ዕረ-ሴማዊ»
እንቅስቃሴውን ያቀጣጠላው።

ባንኩት አጋጣሚ ሁሉ በለደረሰባቸው መከራና ግፍ ከመተረክ በዘነው አያውቁም። በለደባቸው ሳይሆን በለደረሰባቸው አብዝተው ይናገራሉ። በለስራቸው እንጂ በሰራራቸው እንዲሰማ ግን አይሹም። ትላንት በሂትሳር ለደረሰባቸው ጭፍጨፋ የነበረኝ ህዘጅታ፣ ዛሬ አንሱ በፍልስጤም እያደረሱ ባሉት ለቆቃ ተጣፍቷል። ሁለቱም የአለም እርግግኖች ናቸው።

አስራኳል ከአራን ጋር የኒውክሌር መርሀ-
ግብርን አስመልክቶ ሀይለኛ ኑሃጫ ውስጥ
በገዛቸበት ሰጥን ጠቅላይ ሚኒስትር ቤኒያሚን
ኔታንያሁ በተባበሩት መንግስታት ስብሰባ ላይ
ይመሰለሹል በልቡ-መ-ሉነት እንዲህ ሲል
ተናገሮ ነበር፡- «እኛ ለአለም የተሰጠን
ገብ-በረከት ነን።»

ይህም ነው ምቹቱ፤ ሀገር አረራርሰውና
በጥያሰው፤ ሀዝብ ጨርሰው፤ ዙሪያ
ገባውን አምሰው፤ በየዕለቱ ሞትና ስደት እያመራቱ
ላለ፤ በአደባባይ ያለ አንዳች ሀፍራትና ደሉኝታ
ስለገሠ-በረከትነት የማውራት ተደብዞ!

«ከተመረጡት» 2 መካከታችን ካልቀረ አንዲት ማሳያ እንዲኖር...

-b7E P b6A n7C

መሰላፍ ቅዱስን እይሁድ እንደገፋት እናውቃለን።
የማናውቀው ምን ያህል በሃቀኝነት እንደገፋት
ነው። ካለማወቅም ተሻግረን የምንጠረጥረው
መጪውን ዘመን አበልተው ታሪክ እንጸዋቀሩ፤ ገፁ
ባህሪ እንደሳለ... ነው። የአለም ታሪክ ከአውነታው
በተቃራኒ ለመቆሙ መጽሐፍ ቅዱስን በማሳያነት
መመልከት ይቻላል። በብሉይ ኪዳን እይሁዶች
ከጎረቤቶቻቸው ጋር ያደረጉትን ተደጋጋሚ ጦርነቶች
እንመልከት።

እደሁድ በፈቃዳቸው ንጉሥ ሕሊከጣዮቁና ሳኦል አስከንገሰበት ጊዜ ድረስ በነብዩ አማካይነት ከአምላካቸው ጋር በመገናኘት ተዲዮቸውን ይፈፅሙ እንደነበር ተፅፏል። ታዲያ ምንጊዜም ወደ ጦርነት ከመውጣታቸው በፊት ይቀናቸው እንደሆነ አምላካቸውን ይጠይቁታል። ብዙ ጊዜም አምላካቸው በነብዩ በኩል ለጦር እገማቹ በሚልከው መልዕክት «ይህን ሁሉ ለራዊት በፊትህ አሳልፈ ሰጥቼህለሁና ወደ ጦርነቱ ለመውጣት እትኖራ» ሲል ቡራኬ-አከል ፈቃዱን ይሰጣል። ይህን መሰሉን ፈቃድ በብሉይ ኪዳን በተደጋጋሚ እናገኘዋለን።

እንዲህ ያለውን ታሪክ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ማከተት ለአይሁዶች ክፍተት ጥቅም ያስገኝላቸዋል። በቅድሚያ ስደትና መከራ ለበዛበት የራሳቸው ህዝብ የእምነት ዕናት መጠበቂያ እንዲሆንና አምላካቸው ከነሱ በቅርብ ርቀት እንዳል በማሰብ ያበረታቸዋል። በሌላ በኩል ለተቀረው ዓለም፤ በተለይም ለጠላቶቻቸው ከህልውናቸው ጀርባ ፈጣሪ መኖሩን በማስገዝብ (ከነስሙ የእስራኤል አምላክ ነው) የሥነ-ልቦና ጫና ለማሳደር ተጠቅመውበታል።

ግልፅ ነው፤ አይሁድ ለፖለቲካቸው፤ ለህልውናቸው ሲሉ በታላቁ ቅዱስ መጽሐፍ ውስጥ የፕሮፕጋንዳ ሥራ ሰርተዋል። ይህ ካልሆነ ታዲያ እንደምን ያለ እምነክ ነው የፈጠራቸው ልጆቹ ለሁለት ተከፍለው ሲተሳለቁ፤ ለአንደኛው ወግኖ «ድሉ ያንተ ነው ተዋጋ» ብሎ የሚባርከው?

እዚሁኛ ሎዩኖን ፍላጎታቸው እምላክን ከመንበሩ
ወደ ጦር አሳገኙት አውርደውታል። እንደ ታሪክ
መፃህፍት ሁሉ በመጽሐፍ ቅዱስም የሚበደው
ከሚፋጀው እንደ ጋ ተቀላቅሎ እምዕመኑ የሰንደ
ለቃሚ ሰራ ይሠጣል። የሰንደ ሰንደ ለቃሚ ትጋት
ያለው ምን ያህል ነው? ያልን እንደሆነ መልሱ
ቀላል አይሆንም።

ግፍ እንደት በግፍ ይፀዳል? ቀበሌ
እንደት በቀበሌ ይሸራል? ባለሀገር
የመሆን ጥማት፤ ሀገር-አልባ በመሆን
መዋተት ውስጥ እንደት ይፀናል?
የአንዱ የፍዳ ዘመን ፍፃሜ፤ የሌላው
የመከራ ዘመን ጀማሪ መሆኑ ነው
ምፀቱ! የአንዱ በደል በሌላው
መወራረዱ ነው ፀፀቱ!

ከሂትለር የቱጣ ፊት በመሸሽ ላይ በነበሩበት
በዚያ በጭንቁ ሰዓት መድረሻ ያሉ ስደፍቻቸው
ከአፍሪካ አንስቶ እስከ መካከለኛው ምስራቅ ድረስ
ባዶ ቦታ ፍለጋ ተንከራተዋል። እንደተረት፤
እንደገድል ከሚታጣው የአመታት ውጣውረድና
ትንትንት በኋላ በሚደንቅ ሁኔታ በፍራፍሬ ምርት
ወደበለፀገችው ፓለስታይን አምርተው፤ የመጡበትን
የሀገር-አልባነት፤ የመንግስት አልባነት፤ የዋስትና-
አልባነት አርግማን ሰጥተዋቸው ሲያበቁ በፈንታው
ሀገራቸውን ነጠቋቸው።

ግዢ እንዴት በግዢ ይወዳል? ቀበሌ እንዴት በቀበሌ ይሸራል? ባለሀገር የመሆን ጥማት፣ ሀገር-አልባ በመሆን መዋተት ውስጥ እንዴት ይወካል? የአንዱ የፍጃ ዘመን ፍፃሜ፤ የሌለው የመከራ ዘመን ጅማሮ መሆኑ ነው ምሁቱ! የአንዱ በጸል በሌላው መወራረዱ ነው ፀፀቱ!

ፍርድ-ገምጽል አለም ነው! ጉልበተኛች ብቻ ያሻቸውን የሚፈልጉበት ሃገር ፈርሶ ሃገር የሚቆምበት አድርባይ አለምም ነው! አቅሙ ቢላች በገዛ ሀገራቸው ላይ ተቀብረው በላያቸው ላይ የመጠቃት ሀገር እንዲገነባ ድምውን የሚሰጥ በተቃራኒው የተለያዩ ጥቅሞችን እያገናዘበ ለባለሀገሮቹ እውቅና ላለመስጠት የሚፈልገውምጥ!

[illegible]

ዚ ምድቲ ባሮኖር ህተታል፡፡ ጠባብሮ ፈረሶ፡ ስባባ
ጥብብኖ ተስተክሎ ባሮኖ ህተታል፡፡ ይህም ዜና ን
ሓልፈኑ ተሰጊዖ፡፡ ስልጠና ምዃና?

[illegible]

ዛሬ ላይ፡ ከ35 ጥቂት የጌላ የህገወ ሊዎስቡት ሊሕስፕ
ማድረግ ሲገባው ይባድረገው ወይም ማድረግ ሳይገባው
ያድረገው የጭላት ምን ስለ?

ሃራ ላይ ሆኖ ያገኘ ሕይወቱን በጣም ይታገራል።
 ሳይሆን ነው። ምንም ስህተት አይኖርም ማለት
 አይቻልም። እውነቱን ለመናገር ጠልቂ የሚጠቀሙ
 ነገር ስላልነበረ፣ ሃራም ድረስ የሚታወቅ ነገር ስለሌለ
 ይህ ነው ለማለት ይቸገረኛል። ምናልባት ግን፣
 ግድያውን ያገባበው የከተማ ውስጥ ትጥቅ ትግለ-
 ስለነበረው መጥቶ ይሆን? ብዬ አጠይቃለሁ። እሱም
 ላይ የተሟላ መልስ መስጠት አልችልም። እንደ
 ጥያቄ ነው የሚነሳው። ምናልባት የከተማው ትጥቅ
 ትግል ባይፈጥን ወይም ባይኖር ኖሮ ሁኔታዎች
 ይለወጡ ይሆን? ብዬ አጠይቃለሁ። ጥያቄ ነው
 ሦስት መልስ አይደለም።

የማይፈጸም ተፈክ ስሕፈት፡ ሆኖም ተፈሪማሰ፡ ታላቅ ጠባቂነትን ለማወቅ ትገደው ጥንቅቅ ላይ ሲገባ ለሕዝቡ ምን ዓይነት ጥፋት ይፈጥራል?

(ፈጥሮ ብለው) እ!..... ኢሕአፓ ከእኔ ደግሞ ውስጥ ማግኘት ወይመቃብር ሲሔድ ነው። ዛሬም ያኔ ነበረኝ ዓላማ ላይ ነው ያለሁት። በእያንዳንዱ ቀን ራሴ ላለፈ ዓላማ መሰለኝ፤ የተማርኩት ከኢሕአፓ ሆኑ። በተፈጥሮዬ ባለኝ ላይ ኢሕአፓ አጉሰበተው። ሕአፓ ለሰብዕናዬ መቀረጽ ትልቅ አስተዋፅኦ ነጻብረኩት እምናለሁ። ለሀገር መስራት በፖለቲካ ፍ እንዳልሆነ ስለገባኝ፤ በዚህ ዓለም በምንገነባት ሁሉ መስራትና መኖር ያለብኝ ከራሴ ላለፈ ዓላማ ነጻሆን ስለገባኝ ከመስኖ፤ ራሴን ከመውደድ፤ ንግግሩን፤ በሌላ ለሁሉ ላይ ካፋትን ከማሰብ ሌላ አንድርቅ አድርጉኛል። ይህ ደግሞ የእንደ መስመሩ ውስጥ ያለ የኢሕአፓ አባል የሕይወት ጥሪ ነው። ይህን እያደረግሁ ነው ብዬ ስለማምን፤ ሌላን የምቶየረው ዛሬም ዓላማዋን አያላካችኋለሁ። የኢሕአፓ አባል አድርጌ ነው።

ከሊቀጽና ራዕይ ፓርቲ /አራፓ/ የተሰጠ ማብራሪያ
ከተከበሩ ለቶ ገርማ ሲያፋ ማሩ

በአንድ ሕጋዊ አካል ስር የተሰበሰቡትን በጅምላ መጠየቅ፡፡

የክብር ሰርተፍኬትና ሽልማት አያስጥም

የኢትዮጵያ ሪፐብሊክ ፓርላማ አራፊን በሆነ አቀና የፖለቲካ ፓርቲዎች የጋራ ምክር ቤት ዙሪያ ይህን አጭር ማበራሪያ አዘል መግለጫ በሚደመደብት በልዩነት ጊዜ ሊራገፍ በምክር ቤቱ ባለው ማንነቱና በድርጅታዊ ነጻነቱ በሉም በኩል መንግስታዊ መብቱ ተጠቅሞ በፋክትና መጽሐፍት ቅጽ 2 ተቋቋመ በጽ 13 ላይ መግቢያ 2006 ዓ.ም. ሙስሊሙን ምርጫ አና አማራጭ ፓርቲዎች በሚል ርዕስ የሰጠበ ተወካዮች ምክር ቤት አባል የሆኑት የተከበሩ አቶ ገርማ ሰይፉ ማና የጋራ ምክር ቤት በተመለከተ ለሰጡት ሰፊ ሀሳብና ለም የሚገኙት መከራ ሊራገፍ ስልጣንና ጤሞ በሆነ መልኩ የራሱንና የግለሰብ አጭር ምላሽ ለመስጠት ሞራላዊና ሕጋዊ ማንነቱ እንዲሁም ድርጅታዊ ነጻነቱ ግድ ይልጥል፤ ይህ ሲሆንም በተነሳው ነጥብ ሊራገፍ የሚሰጠው ትክክለኛና እውነተኛ ምላሽ የራሱ እንጂ በምንም መልኩ የጋራ ምክር ቤቱንም ሆነ አባል ፓርቲዎችን ውክልና ይህ እንዳልሆነ ሲጠነ ይገባል።

እራጋ፣ የሥነ-ምግባር ደገቡን ራቂት ከሌሎች ጋር በፈረመበት ወትትም ሆነ ደንቡ አዋጅ ሆኖ ሥራ ላይ ሲውል፤ ከኢሕአዴግ ወይም ከመንግሥት ለጋራ ምክር ቤቱ አባል ድርጅቶች የፋይናንስ ድጋግ ወይም ስጦታ ወይም ቋጫ በጀት የሚሰጥ ስለመሆኑ፤ በጽሁፍም ሆነ በቃል ተስፋ የተሰጠበትና ውጤት የተላለፈበት ሁኔታ አልነበረም። ስለሆነም እርስዎ አባል የሆኑበት ፓርቲ በወትሩም ሆነ በጎላ ሰነዱን ፈርመው የምክር ቤቱን ወንበር ይዘው ቢሆን ኖሮ ይህንን ክስ ያቀርባሉ ተብሎ አይታሰብም። የኢትዮጵያ ራዕይ ፓርቲ/ኢራጋ/ በሕግ የተቋቋመው ከኢሕአዴግ የንዝብ እርግባን ለመጠየቅ ሳይሆን የሕዝባችንን የሰላማዊ የፖለቲካ ሥልጣን ራዕይ እንግዳ በሰላማዊ ትግልና በጠንካራ ሕዝባዊ አቋሙ አዲስ የፖለቲካ ሥርዓትንና የመንግስት ለውጥን ለማስገኘት ነው።

«የፓራ ምክር ቤቱ አባላት የፋይናንስ ድገ-ማ የሚያገኙት ከመንግስት ሳይሆን ከኢሕአዴግ ነው በመሆኑም ተቃዋሚነታቸው ለወገኑ ነው እንጂ አማራጭ ብለን የምናስባቸው አይደለም። ሲሉ ከቶ ግርማ በጅምላ ኮንነውናል። በመሠረቱ የአንድ የፖለቲካ ፓርቲ ሕጋዊ የገቢ ምንጮች በአባላት መዋጮ ብቻ የተገደበ ሳይሆን ምንጫቸው የታወቁትን ሰጦታና ችሮታን ጨምሮ ሌሎች አማራጮች ስለመደገጋቸው የፖለቲካ ፓርቲዎች አዋጅ ቁ.573/2000 ያረጋግጣል። በመሆኑም እርስዎ የተወከሉበት ፓርቲ ጭምር ከሀገር ውጪ እና ከውስጥ ምንጮች ስለሚያገኙት ፋይናንስ ምንነት ሳያነሱ በአፍራሽ መልኩ ኢራፓ እንስቶትና አውስቶት እንደማያውቀው አያውቁ መራር በሆነ የቋንቋ አጠቃቀም! ኢራፓን ጨምሮ የምክር ቤቱን አባላት ክፉኛ መጨነቂያናም የጥላቻ ፖለቲካ ከመባል በቀር ጤናማ አይመስለንም። መጣጥፉ የአንድነትም ሆነ የመድረክ ፓርቲዎች አቋም እንደማይሆን ብናምንም! በፓርቲዎ ውስጥ ነበረዎትና ካለዎት የኃላፊነት ደረጃ እንጻር ጥያቄና ድርጣሬ መጫፋት ግን አልቀረም።

የተከበሩ የአቶ ግርማ ሰይፉ ችግር፤ ከሰጪው ብል ሳይሆን ከሻ ከተተባይ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ጋር ይመሰለናል። አሁኔም ከራሱ ባጅት ቆየረኝ ምክር ቤቱ አባል ፓርቲዎች የሚያቃምላቸው የቀት የፋይናንስ ድጋፍ ለምን እንዳንገነገባቸው ይገባንም፤ ከቅንነት የመነጨ አለመሆኑ ግልጽ ሰጥቶ። አቶ ግርማ የሚያነሱት ተቃውሞ ለጋራ ምክር ቤቱ አባል ፓርቲዎች ስለተሰጠው ውስን ድገትም ገንዘብ እንዲ የኢሕአዴግ አጋር ፓርቲዎች

ስለሚያገኙት ደጋ-ሰ ያለ በይተሩ ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች የተቆጩ አይመስልም። ከዚህ ምንጩ የምንገዛውን ስልገንዘብ ምንጭ ሲከሰትና ሐገራዊነ ነው እያሉ ሲሃመሰኩት የአጼአዲሱ መንግስተ ድልሳሽ ሳይ ያለው የፖለቲካ ደረጃ ማሳደግ ነው የአንድ ሰራ 2 የጉን ኪሶች የመሣራቱን ያህል ባለቤቱን ይወዳው ያንተ ነው ያኛው ግን የንብ አይላለም እንደግልቶ የሃሳብነት መከራከሪያ ያህል ይቆጠራል።

በጸዕናዎ እንዳስተመቡት ሰለንና እነዚህ
ፓርቲዎች መሞታቸው የተረጋገጠው ከኢሕአዴግ
ገንዘብ ለመቀበል የወሰነ አሳት ነው። የሚል
ተራ የደረሰባቸውን ወንጀል ነክ የጥላች ክስ ከአቻና
ከአጋር ፓርቲዎች ቢቀርብዋቸው ምን ይለማቸው
ይሆን? ኢሕአዴግ እና መሃንገሶች የአንድ ልዩነትም
2 ገጽታዎች መሆናቸውን በሚገባ አያውቁ አርሰዎ
ወይም የነበሩበትና ያሉበት የፖለቲካ ደርጅት
ባለቤትነት ይዟቸው ከመሃንገሶች የራዲናገስ ጽጉማና
በዲናስ በሚመዘገቡ ወቅት/ ካረም በተጠቀሱት
ሞክሮ ቤት አባልነትም ከዚህ ለእኛ በሰጠው
የተከሰሰው /እንደመሃንገሶችም እንደፓርቲም/
ኢሕአዴግ የወር ደመጠዝና አበል እየተቀበሉ
ለሰበት በአሁኑ ወቅትም ሆነ በተደገመ ዚህ ከላይ
ተቀሰሱት መሞታቸው የተረጋገጠው ከኢሕአዴግ
ገንዘብ ለመቀበል ወወሰነ ፅላት ነው። ያሉት አሳት-ገደ
ኃል ለምን በአርሰዎ ላይ አልሰሩም? በአርሰዎና
ደርጅትም ላይ ካልሰሩ በኢራፓ ላይ ለመሰራት
ምን ሕጋዊ መመሪት አለዎት?

አርሲዎ አንደበት አንደመጣው የፖለቲካ ስቃይና ራስ አለብልት ፓርቲያትን የፖለቲካ ፕሮግራም ሊለው አይደለም፤ ሕልውናችንንም ሸጠንም፤ ሆኖ ዝያድሳ አቅርቦን አናውቅም፤ ላም ባልዋለንበት ስብት ተማ። ለአራፓ አይገባም አይሰራምም ለመሆኑ ፖለቲካ ፓርቲዎች አዋጅ ቁ.573/2000 መሠረት ፖለቲካ ፕሮግራምና ሕገ-ደንብ ሳይኖሩባቸው ፕሮቲ ማቋቋም አንደማይችሉ አየተውት ነው። አራፓን የፖለቲካ ፕሮግራም በአማርኛም ሆነ በእንግሊዘኛ ቋንቋዎች በድረ-ገጻችን ገብተው መረዳት ባለና ቀዳሚ ተግባር መሆኑ ሲገባው ትንንት ደገገደለውና ወደ አሳስራላጊ የፖለቲካ ጥላቻና ትርክ አንዲሁም ስም የማየፋት ዘመቻ ሳይሰማራት ከቅንነት የመነጨ አንዳልሆነ ለመረዳት ዙፋኑንና ምርምር እያሰራልገውም። ራሱን በራስ ደግሞ አግዘርና እተልቶ ከማየትና ሌሎችን አሳንሶና ቅልሱ ለመፈረጅ በማቀድ የሚጠቀሙበት መንገድ አሕሊዱን ማልባቱ ስልት እንደሆነ ያስረዳል።

የተከበሩ ወገኖቻችን ልቶ ማረማ ሰይፉ የዋህነትም ሆነ በገርነት በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ተገታ በማያገባውትና በማይመለከትነት የአንድ ጋዊ የፖለቲካ ድርጅት ጉዳይ ገብተው በጋራ ክር ቤት ሽፋን የተሰማርበት አገራች ተልዕኮ እና የባት የድኅረት አጽም ከእርስዎ የማይጠቀሱ አጅጉ ያሳዘነን በመሆኑ እንዲሰተካከል በደረግ ግል ከእርስዎም ሆነ ከፓርቲዎ ጋር ዛሬም ሆነ ወደፊት በእቻነት መርህ ላለገበትና ለደረግ ማረፊያ የትብብርና የሰላማዊ ትግል አገርነት በልጥ ለረዳን ከማረፊያ በስተቀር ሕዝቡን ካላስፈረሙም መልኩ የጥላቻና የእርስ በእርስ የፖለቲካ መጠፋፊያ መሣሪያ ሆኖ ሊያለግል እንደማይችልና እንደማይገባም በአራፓ ጠቅላላ ማረጋገጥ ይችላል።

እግዚአብሔር አታጽድኝ ይባርክ!
የአ.ፍ.ፓ የሥራ አመራር ኮሚቴ
ማካሄዱን አለቡ ☐

የሚደገፍ ሰው ልትሆን ትችላለሁ። የልብ ሃሳብ ለማቆም ግን አመጣጥ መሆኑን ነገረው ከልብ ሃሳብ አመጣጥ ተከታይ ናቸው። ከአንተ በላይ የልብህን የሚያውቁ እነሱ መሆናቸውን አላገመገሙ በራሱ ትልቅ ጠንካራ ነው። አንተም አትከራክርም። ከሱ ሃሳብ ለማቆም የሚያስፈልግበትን በራሱ ሞት ነው። የሚለውን ድንጋጌ በመጥቀስም ይመጣል። ከሱ ሃሳብህን ከልብህ አውጥቶ ሲገባህ፤ አገራችንን ለማቆም ለሚገባው አንድ ከሱ ሃሳብህ የተነሳ የሚደርሰውን ቅጣት አያደለም። የልብ ሃሳብ ለማቆም የሚችሉትን ከሱ ሃሳብህን ይውቃሉ። የሚታወቀውን ከሱ ሃሳብህንም ይነግሩሃል። በሚታወቀው ከሱ ሃሳብህ መጥቶህን የረዱሃል። በመጨረሻም መቶ ነገር ያስጠግዳሃል። እነሱ የሉበትም።

ሴቴና ባለሙያው በመሆኑ የአንድ ለአምስት ሥልጣናዊ አሰሪ ተከትሎ የሚመጣው የርግ ሥራ ላይሆን ልብን ከመመርመር የሌለ ግብ አንደማይናረው የሆነ ሃሳብ አገልግሎት ያደረገው ምክንያትም የሚገባን ከዚህና ከዚህ ዓይነት ተረብ ከሆነች ማለባል ስንደምር ነው።

ምን ታስቦ ነው?

እኔ ከሆነ ሀዲ ልዩ አጥፊ የተንሰራፋውን መብጥና የመልካም አስተዳዳሪ ነው። ለመፍታት የተሻለ አማራጭ ነው በማለት ይኸን ደግሞ እንሞክረው ነበረው ልሆን ይችላል። ኢህአዴግ እንደ ፓርቲ ያመነበት ሆኖ በሚመራው መንግሥትም ውስጥ ሊተገብረው የደመረውን የአንድ ለአምስት አደረጃጀት በሆነው ወደ ከተማ ጠለቀው ሰባት ዓመት አልፎታል። ይሁንና በዚህ አደረጃጀት ዓላማ ተደርጎ በዋነኝነት የተያዘው ሥራ ለተሻለ ጥራትና ፍጥነት መረጣም። እንዲሁም ለዚህን በትክክልና በአግባቡ ግልጽነት መስጠት ላይሆን አንድ ከተማኛው የመፍጠር ዲላትና የአባላቱን የፖለቲካ አደም ማጥራት ሆኖ መቅረቱ ከየትከውም ከተሰማ ነው።

መንግሥት አንድ ከተማኛው ካልፈጠርን ልማት ብሎ ነገር የለም። በማለት የሚያስተጋብረውን አደም አንድ ከተማኛው መፍጠር ምን ማለት ነው? በማለት ጠቅላይ ጥያቄ እያደረግን ይገኛል። ዛሬ ኢህአዴግ በአንድ ለአምስት የኢትዮጵያ ዘርጋታው፤ ልማትን እናጥናለሁ የሚል ዓላማ ማግኘቱን ይነገረን። እንደ ልማትን ለማፍጠን ብዙ የሆነ የሰው ኃይል በሰራዊቱ እንዳለባቸውና በሰራዊቱ ከተሰማው የመፍጠር ዲላትና የአባላቱን የፖለቲካ አደም ማጥራት ሆኖ መቅረቱ ከየትከውም ከተሰማ ነው።

መንግሥት አንድ ከተማኛው ካልፈጠርን ልማት ብሎ ነገር የለም። በማለት የሚያስተጋብረውን አደም አንድ ከተማኛው መፍጠር ምን ማለት ነው? በማለት ጠቅላይ ጥያቄ እያደረግን ይገኛል። ዛሬ ኢህአዴግ በአንድ ለአምስት የኢትዮጵያ ዘርጋታው፤ ልማትን እናጥናለሁ የሚል ዓላማ ማግኘቱን ይነገረን። እንደ ልማትን ለማፍጠን ብዙ የሆነ የሰው ኃይል በሰራዊቱ እንዳለባቸውና በሰራዊቱ ከተሰማው የመፍጠር ዲላትና የአባላቱን የፖለቲካ አደም ማጥራት ሆኖ መቅረቱ ከየትከውም ከተሰማ ነው።

እንገዲህ የአንድ ለአምስት አደረጃጀት በተለይ ዛሬ በከተማዎችና በፌዴራል መሥሪያ ቤቶች ለመተግበር እየተሞከረ ቢሆንም የሚፈለገውን ውጤት እንዳሳመማ ደግሞ ባለሥልጣናቱም የሚከሰቱ ሐቅ ሊሆን አልቻለም። በተለይ

በሲቪል ስርዓቱ የአገልግሎት አሰጣጥ ረገድ ዛሬ ከፍተኛ ችግር እየታየ የሚገኘው የአንድ ለአምስት አደረጃጀት ስኬታማ ካልመሆኑ ጋር በተገናኘ እንደሆነ መንግሥት መቀበል በራሱ የአደረጃጀቱን ጤናማነት መለስ ብሎ እንዲመረምረው የሚያስገድደው ሳይሆን አይቀርም።

ከዚህ አገጣር መንግሥትም ሆነ ገዢው ፓርቲ አንድ መረዳት የሚኖርባቸው መሀረታዊ ሐቅ ቢኖር፤ አርአያነት ከታች ወደላይ ሳይሆን ያልቀነም በተቀረጸው ከላይ ወደታች የሚረሰ ጉዳይ መሆኑን ነው። ዛሬ በአንድ ለአምስት አደረጃጀት በየተቋሙ የሚሰማ ሮር ቢኖር፤ የቡድን መሪ ተብሎ በአስተባባሪነት የሚሰየሙ ሰው፤ ከፓርቲ አባልነት ባሻገር መቃወም ችሎታውም ሆነ ከህልውና ከግምት ያለመግባቱ ነገር ነው። ከዚህም የተነሣ ጥንኛ ግብ አድርጎ የሚንቀሳቀሰው ሥራን መሥራትና ልማትን ማፍጠን ሳይሆን ፖለቲካን መስበክና አባላትን መመልመል ነው። በሁለተኛ ደረጃ እውቀትና ችሎታቸውን ለሃገራቸው ዕድገት ማበርከት የሚሹ ዜጎች በፖለቲካ አቋማቸውም ይሁን የፓርቲ አባል ለመሆን ባለመፈለጋቸው በጥርጣሬ እንዲታዩና የሞራል ውድቀት እንዲገኝባቸው ጠንክሮ መሥራቱ ነው። በሦስተኛ ደረጃ ግለሰቦች በፖለቲካ አቋማቸው ብቻ የቡድን መሪ ሊሆኑ ዕውቀትና ችሎታ ያላቸውን ለመምራትም ሆነ ለማስተባበር አቅሙ እንደሌላቸው ስለሚረዱ፤ ዘወትር ጋሻ አድርገው የሚቀርቡት ይኸን የፓርቲያቸውን የአባልነት ክለሳ ነው። አናም ለዎችን አንድ ለአምስት አደረገ በቡድን የማይራጁቱ ዓላማ ከልማቱ ያልቅ አባላት በማፍራት ላይ የተጠመደ ፖለቲካዊ ተልዕኮ ነውና አሁንም ምን ታስቦ ነው? ብለን ለመጠየቅ እንገደዳለን።

እርግጥ ነው ኢህአዴግ ዛሬ በየተቋሙ የደመረው አደረጃጀት ዓላማና ግብ ረገድ ልማትን በማምጣት ላይ ያገኘበት ነው ብለንም፤ ይኸ ሃሳብ ግን በእነማንና እንዴት መተግበር እንደሚችል በውል የተረዳው አልመስል ብሏል። ከዚህም የተነሣ በዚህንቱ ዕውቀትና ችሎታውን ይዞ ለማገልገል በመንግሥት መሥሪያ ቤት የተቀጠረው ሰው፤ የቱንም ያህል በሙያው የተካነ ቢሆን በዚህ ዓይነቱ የቡድን አደረጃጀት መታቀድ ግድ ሊሆንበት፤ ከሙያው ውጪ የሚገኘውን አቋሙን ለድርድር እንዲያቀርብ አስገዳጅ ሁኔታዎች ሊፈጠሩበት ይችላል። ምናልባትም በእሱ ችሎታ የሚከውን ተግባር፤ ለሌላው በእውቀትም ሆነ በሙያ ደካማ ለሆነ የፓርቲ አባል ወደተሻለ ደረጃ የመጣው መሰላል ሆኖ ሊያገለግልም ይችላል። እንዲያውም እየንዳንዱ ግለሰብ እንደአቅምና ችሎታው ከሚመዘንበት አሠራር ያልቅ እንዲህ ዓይነቱ በቡድን እያሰሩ መዳኘት አቅም ለሌላቸው አባላቱ ጥሩ መደበቂያ ምሽግም ሆኖ ሊጠቅም እንደሚችል እየታየ ነው።

በመጨረሻም "አንድ ዓይነት አመለካከት ማምጣት" የሚባለው ነገር አመለካከቱ ከሥራ ያልቅ የፖለቲካ መስሎ ለሚሰማቸው የኢህአዴግ ካድሬዎች፤ የሌላውን ግለሰብ መብትና ነገነት የመርገጠን ድፍረት ከማግኘታቸው በፊት፤ የአመለካከት አንድነቱ ምንነት በግልፅ ቢቀመጥ ይበጃል እንላለን። ምንም እንኳን "አመለካከት" የሚባለው ነገር በራሱ ከራስ ፍላጎትና አቋም ተሻግሮ በትክክል ሊታወቅ የሚችልበት ተፃምር ምን እንደሆነ ግራ ቢያጋባንም፤ ቢያንስ ኢህአዴግ ያታመንባቸው የገበዳ ሰዎች እያደር እውነተኛ ማንነታቸው በተለያዩ አገልግሎቶች እየተጋለጠ ሲወጣ እንደሌለበት ሁሉ ምስክር ሆኖ አይቷልና የአመለካከት ነገነትን የማወቅና የመቀበል ብቃት እስኪያፋብር ለአንድነቱ አገልግሎቱ እንላለን። "የጅብ ፍትር አስኪገግር" የሚለው የጥንቱን ብሃልም እዚህ ላይ አብሮ ማስታወሱ አንዲሁ የሚጠቅም ይመስለናል። የችግራችን ሁሉ መንስኤ ባለሙያ ያልሆነ ፖለቲከኛ እንደ ፖለቲከኛ ያልሆነ ባለሙያ አይደለም።

የጠያቂ ጥቅም ስራ
THE HUMANITY REPORT

“ኢሕአፓ አስተሳሰብ”
በገዢ ቀንደኛ ዘመን
የሕዝባዊ መብት ጥራት

ከተማዋን ከምርጫ ፖለቲካ
የማፅዳት ዘመቻ

የአፍሪካ ቀንድ

ዙሪያው አሳት መሀኩ ብሶት

T/C መስፍን ወ/ማርያም

የአፍሪካን ቀንድ ሰሞኑን ትኩሳት ይዞታል፤ ሁኔታውን ለማብራራትና ለመተንተን ሰፊ ቦታን ስለሚፈልግ አንባቢው እራሱ እንዲያስብበት በመተው ሁኔታውን ብቻ ማቅረብ የተሻለ ነው፤ የኢትዮጵያን የውስጥ ሁኔታ ትተን በአፍሪካ ቀንድ የሚከተሉትን የተለያዩ ግጭቶችን እንመለከታለን፤

1 በጦርነት ዙጫ ላይ ያሉ የአፍሪካ ቀንድ አገሮች፡-
ኤርትራና ኢትዮጵያ
ሰሜን ሱዳንና ደቡብ ሱዳን

2 በውስጥ ብጥብጥ ላይ ያሉ የአፍሪካ ቀንድ አገሮች፡-
ሰሜን ሱዳን ውስጥ
ደቡብ ሱዳን ውስጥ
ሶማሊያ

በአፍሪካ ቀንድ ውስጥ ለጊዜው ግጭት የማይታይባቸው አገሮች ኬንያና ጅቡቲ ብቻ ናቸው፤ ኬንያ ከብሪታንያ ጋር ባለው የቶየ ትስስርና በኬንያ በሚኖሩ የብሪታንያ ሰዎች ምክንያት ጋሻ አለው፤ ጅቡቲም የቶየ የፈረንሳይ ጋሻ ቢኖረውም በአሁኑ ጊዜ አሚሪካም ተጨማሪ ጋሻ ስለሆነ የውጪ ጋደል አይደርም፤ ጅቡቲና ኬንያ በእውነትም ጌታዋን እንደተማመኑት በግ ናቸው፤

የአፍሪካ ቀንድን ውስብስብ የፖለቲካ ሁኔታ ለመገንዘብ አገሮቹን የሚያስተቱ ማህበሮችን ብዛት ማየት ነው፤ የአረብ ማህበር፤ የአሜሪካ ማህበር፤ የፈረንሳይ ማህበር፤ የአፍሪካ ማህበር፤ የትኛው ሀገር የትኛው ማህበር አባል መሆኑን ብቻ ሳይሆን የትኛው ማህበር ተቃዋሚ መሆኑንም መረዳት አስባቢው ያለበት ውስብስብ ሁኔታ ያሳያል፤ ኢትዮጵያ፤ ኬንያ፤ ሶማሊያና ጅቡቲ የአሜሪካ ማህበር አባላት ናቸው ሰማሊት ይቻል ይሆናል፤ ጅቡቲና ሶማሊያ የአረብ ማህበር አባላትም ናቸው፤ በዚያ ላይ አራቱም የአፍሪካ ማህበር አባላት ናቸው፤ የማህበር ትርጉም ትንሽ ያሳስባል።

የአረብ ማህበር በሰሜን ሱዳን በኩል ሌሎች የማህበሩን አባላት ግብፅን፤ ሊብያንና ሊርትራን (ቲመልኒት አባል) ይገነባል፤ በሁለቱ ሱዳኖች በኩል የማዕከላዊ አፍሪካና የኮንጎ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ነበልባል ይታያል፤ በተጨማሪም የመካከለኛው አፍሪካ አገሮች የሚገደው እሳት በሁለቱ ሱዳኖች በኩል አድርጎ ወደሶማሊያና ወደኦጋዴን ሲዘልቅ፤ ከግብፅና ከሊብያ የሚወጣው ነበልባልም ወደሰሜን ሱዳን ይደርሳል፤ በዚህ በእሳት በታጠረው የአፍሪካ ቀንድ ሰፈር አንድ የአሚሪካን አውሮፕላን ተመትቶ ጉዳት ሲደርስበት ሁለት ያህል ሰዎችም ቆስለዋል፤ ይህ ሁሉ በአራቱ በአፍሪካኒታችን በፓኪስታን የተከፈተውን የአሚሪካንን ብሽብር ላይ ጭነት፤ ወደ አፍሪካ መሸግና የሚያመለክት ይመስላል።

ዛሬ በሁለቱ ሱዳኖች፤ በሶማሊያና በኦጋዴን ሰላማዊ ሰዎች ምክንያት በማያውቁት ምክንያት ቤታቸው እየተቃጠለና እየፈረሰ፤ ንብረታቸው እየወደመ በደህነታቸው ላይ መፈናቀልና ስደት ተጨምሮ እየተሰቃዩ ናቸው፤ ገን አንዳንዶቹ የአፍሪካ ቀንድ አገሮች እንደአራቱ፤ አፍሪካኒታችን ፓኪስታን ሉአላዊነታቸውን ያጡ አይሆኑም ለማለት ይቻላል ከአፍሪካ ቀንድ አገሮች ውስጥ እስከአሁን ለአሚሪካ ያልገበረው ኤርትራ ብቻ ነው፤ ይህንንም ሁኔታ ለመሰማት ኤርትራን ማግለል የተቻለ ይመስላል።

የአፍሪካን ቀንድ ከከበበው ነበልባል ኢትዮጵያ እንዲት መውጣትና ማምለጥ ትችላለች? የውስጥ ጉዳይ አመራሩ ሳይለወጥ የውጭ ጉዳይ አመራሩ አንዴት ይሰወጣል? የውጭ ጉዳይ አመራር አብዛኛውን ጊዜ የውስጥ ጉዳይ አመራር ነጻብራቅ ነው ይባላል፤

እስቲ በነዚህ አስተሳሰብ እነዚህን በእሳት የተከበቡ አገሮች እንመልከታቸው፤ ከአዲሱ አገር ከደቡብ ሱዳን እንጀምር፤ ገና በሀገሪቱ እሳት ነደደበት፤ እሳቱን የፈጠረው ብሶት ነው፤ አዲሱ ፕሬዚደንት

አንድ ኢትዮጵያ የአገዛዙ ሉሊዎች በቤተ-ክርስቲያንም የማይመልቅ ሰፊ ባርነት አድርጎ በሉሊ ልብስ እየተንሳፈረ በጎሳ እድህግነት መስራት ሲጀምር ምክትሉ ተቃውሞውን በመግለፅ ሸረተ፤ ከሰላላ አመታት በላይ ከሰሜን ሱዳን ጋር በጦርነት ሲደማ የኖረው ህዝብ አሁን ወደ ሌላ የጎሳ የአርብ-በአርብ ጦርነት ውስጥ ገባ።

ለየጎሳው ራሳቸውን በመወከል ስልጣንን መጋራት የሚፈልጉ ሁሉ ለራሳቸው እንዲ ለህዝብ የሚያስቡ አይደሉም፤ በመሃከላችንም ብዙ ሰዎች፤ የፖለቲካ መሪዎች ነን ባዮችም የፖለቲካ መብትን ጉዳይ በሚገባ ያላሰቡበት ናቸው፤ ለምሳሌ በአንድነት ፓርቲ ውስጥ ከጥቂት አመታት በፊት በአመራር ላይ የነበሩ ሰዎች በፓርቲው ፕሮግራም ላይ የነበረውን የግለሰብ የፖለቲካ መብት፤ የግለሰብና የቡድን መብት በእኩልነት ደረጃ እንዲታይ በሚል የለውጡት ይመስለኛል፤ ይህም የሆነው አቶ ግዛቸው፤ አቶ አስራትና ዶር ሃይሉ አቶ ሰይጉና ዶር ነጋሶን ለመያዝ ሊሉ ነው፤ ግለሰብ የሚያገዝ፤ የሚጨበጥ፤ ግዙፍ አካል ያለው ነው፤ ቡድን የፍቃደኞች ግለሰቦች ስብስብ ነው፤ ግለሰቦች ሲገዙና

በጎሳ ማህበረሰብ ውስጥ ብጥብጥ የሚፈጠረው በብሶት ነው፤ ብዙውን ጊዜ የስልጣን ጥሙን ያለመዋላ ጎስኛ በድንገት ከረጢት ውስጥ ይገባና የመጥኝ ይላል፤ የገሉን ስልጣን ማጣት ብሶት ወደ ጎሳው የስልጣን ማጣት ብሶት ይለውጠዋል፤ የፖለቲካ እንጀራውን መጋገር ይጀምራል

ሲወጡ ይለዋወጣል፤ ግለሰቦች ሳይሰማሙ ሊተሩ ይፈርሳል፤ ግለሰቦች ተስማምተው አላሞቸውን ሲለውጡ ይለወጣል።

በጎሳ ማህበረሰብ ውስጥ ብጥብጥ የሚፈጠረው በብሶት ነው፤ ብዙውን ጊዜ የስልጣን ጥሙን ያለመዋላ ጎስኛ በድንገት ከረጢት ውስጥ ይገባና የመጥኝ ይላል፤ የገሉን ስልጣን ማጣት ብሶት ወደ ጎሳው የስልጣን ማጣት ብሶት ይለውጠዋል፤ የፖለቲካ እንጀራውን መጋገር ይጀምራል፤ በአንደዚህ ያለ የግለሰብ ብሶት የጀመረ ምራት እነዚህን ጎስኞች ብቻ ሳይሆን፤ ጎሳቸውንም፤ አገሩንም መከራ ውስጥ ይከታታል፤ ቆስቱሰው እሳት ያንዳለ፤ የሚቃጠልላቸው ሲጠፋም ራሳቸው እየነደዱ ያልታሉ፤ ለምሳሌ በኢትዮጵያ ውስጥ የጎሳ እሳትን የሚቆሰቁሱትን ሰዎች ብንመለከት አብዛኞቹ ከህዝቡ ጋር እየኖሩ ሲጠቃና ሲበደል የሚሆኑት አይደሉም፤ በየፈረንጅ አገሩ ያገኙትን እየቃረሙ አራሳቸውን ያበልፀጉና በተደላደለ ጠረታ ለላሳና ለርባ ሺህ ብር በወር የሚያገኙ ናቸው፤ ለጎሳ መቆርቆር በስተርጀና ስራ ሲጠፋ የተፈጠረ ፕሮጀክት ነው፤ በስልጣን ላይ ላሉትም ቢሆን ትልቅ ሕንጻ ሰርቶ በአምስት ሺሕ ዶላር ማከራየት የራስን የስልጣን ብሶት ወደጎሳ ብሶት በብልጠት በመለወጥ የተገኘ የፖለቲካ ጥቅም ነው።

የአፍሪካ ቀንድ ሕዝብ እስካልነቃ ድረስ፤ ለራሳቸው ጥቅም የሻረ የጎሳ ተስል የሚያሹትንና በእውነት ለአጠቃላይ የአገር ጥቅም የሚለሩትን ለይቶ እስካልወጡ ድረስ የግል ብሶት ወደጋራ ብሶት እየተለወጠ፤ ብሶት እሳትን እየወለደ የጀመረው እሳት እየተስፋፋ የአልቂት ዘመን እንደሚያመጣ መገንዘብ የሚያገኝ ይመስለኛል። □

A black and white portrait of a man, likely a military or police officer, wearing a cap. The image is grainy and appears to be a photocopy or a scan of a photograph. The man is looking slightly to the left of the camera. The background is light and indistinct. The image is framed by a thin black border.

7

የአፍሪካ ቀንድ
ዙሪያው አሳት መሀል ብሶት
ፕ/ር መስፍን ወ/ማርያም

"ኑ እንዋቀስ!"
ይላል ንፋሱ
ዓለማየሁ ገላጋይ

ኃይለማርያም መንግስትና
ምስኪን ህዝብ
ግርማ ወይኔ ማሩ

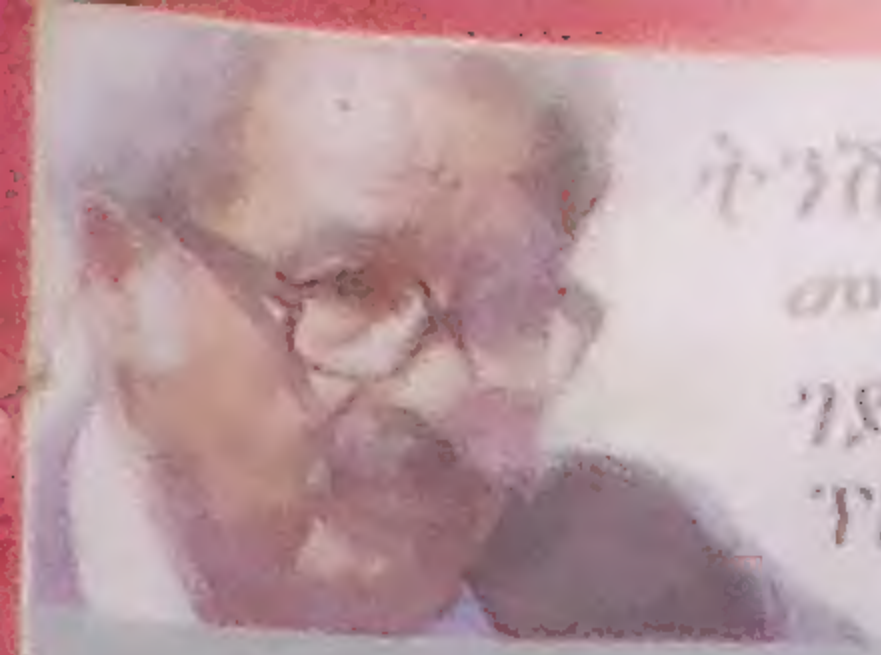

ፋክታ

ሕዝባዊ ብሶት በከተማ አብዮት?

ትንሽ ምላጭ አገር ትላጭ!
መጠላለፍ ወደየትኛው
ገደል አየመራን ነው?
የ/ር መስፍን ወ/ማርያም

አለማየሁ አቶምሳን
ሳስታውሰው
ዶ/ር ነጋሶ ጌዳዳ

መንግስት! ተጠያቂነትና
የግንዛቤ ፅጥረት
አስማማው ኃይሉ

ፋክታ

የክመፀ ክደቀፊነት!

ትንሽ ምክጭ አገር ትካጭ!

መጠካከፍ ወደየትኛው ገደብ እየመራን ነው?

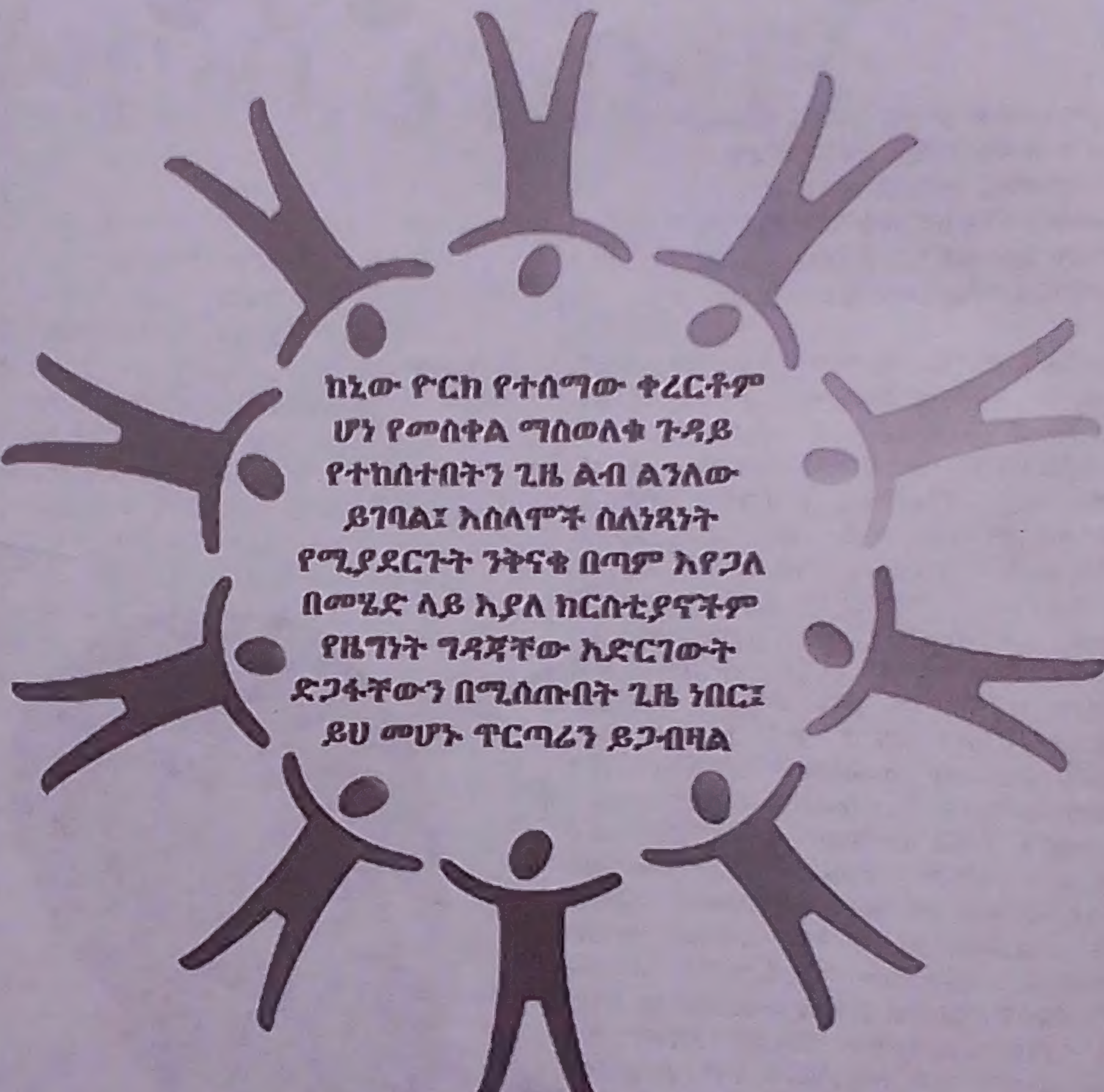
T/C መስፍን ወ/ማርያም

የአዲስ አበባን መኪናዎች በተለይም በጫት የሚሸከሩት ታክሲዎችን በማንኛውም መስተላለፍ መንገድ ላይ ለአምስት ደቂቃ ቆሞ የተመለከተ ሰው በተላላው እንደሚረዳው ሕክ ካላለፍሁ ማንም አያልፍም፤ በሚል መመሪያ መኪናዎች ተቆላልፈው እንዲቆሙ ማድረግ ነው፤ እንደሚመስለኝ የአባቶቻችንን ዕዳ እየከፈልን ነው፤ ዱር በደገ ዘመን ሁለት ኢትዮጵያውያን መስተላለፍ መንገድ ላይ ሲገናኙ አንተ-አለፍ፣ አንተ-አለፍ፣ አየተባባሉ የሰማዎታቱንና የቅዱሳንን ስም እየጠሩ ይገባበዙ ነበር፤ ይህ ባህል በጠንካራ የሥልጣኔ ላይ ተደምስሶ ጠፍቶ፤ በምትኩ ሕክ ካላለፍሁ ማንም አያልፍም፤ ነገሩን መንገዱን ሁሉ በመቆላለፍ አዲስ የመጠላለፍ ባህል እየተተካ ነው፤ የመጠላለፍ ባህል የሚታየው በባቡር መንገዶች ላይ ብቻ አይደለም፤ በብዙ ነገር መጠላለፍ ባህል እየሆነ ነው፤ የቢህ ዝንባሌ መጨረሻው አሸናፊ የሌለበት መላ ጥፋት ነው።

በመንገዶች ላይ ጥቂት በጫት የሚነዱ መኪናዎች በመቶ የሚቆጠሩ መኪናዎች እንዳይንቀሳቀሱ ለማድረግ ይችላሉ፤ ሲያደርጉም በየቀኑ እየታየ ነው፤ በማንበረሰባዊና በፖሊቲካ ግንኙነትም እንደ ሰው የሚዘራው መርዝ የጊዜው ሁኔታ በሚፈቅድለት ፍጥነት የማንበረሰቡን አባላት ያዳርሳል፤ አንቀጥሎ እንደሚለው ትንሽ ምላጭ አገር ትላጭ፤ ማለት መርዝ፤ አሳት፤ ተላላፊ በሽታ በሕዝቡ ላይ ማለራጨት፤ ከአምስትና ከአሥር ዓመታት በኋላ ውጤቱ ምን እንደሚሆን መገመት አያቅትም።

ድብብቆሽ አይጠቅምም፤ ሁለት ነገሮችን በግልጽ ማውጣት አለብን፤ አንደኛ በአሜሪካና በአውሮፓ መሽን ፍርሃቱንና ሽቀጥቱን፤ ለማሸነፍ መርዙን በኢትዮጵያውያን ላይ የሚረጨው ለምንድን ነው? አገዛዙ ይህንን የሚያደርግበት ምክንያት ግልጽ ነው፤ ከፋፍሎ የመግዛት ዘዴ ነው፤ ከአገዛዙ ጋር በሚደረግ ትግል ከታች ሆነው ከሥልጣን ውጭ የሆኑ ዜጎች፤ በሥልጣን ላይ ከተቀመጡት ጋር እየተቆራቆዩና እየተጋጨ ፍቸው፤ ይህንን እኔ የላይና-የታች ግጭት (vertical conflict) የምለው ነው፤ ከወያኔ/ኢሕአዴግ ጋር የሚደረገው ትግል ይህ ነው፤ ይህንን ለማክሸፍ ወያኔ/ኢሕአዴግ ትግሉን ከላይና-ታች አውጥቶ ወደጎን-ለጎን ግጭት (horizontal conflict) ሊለውጠው ይፈልጋል፤ ከወያኔ/ኢሕአዴግም ውጭ በጎሠኝነትና በሃይማኖት አክራሪነት የደነዘዙ ሰዎችም ትግሉን ጎን-ለጎን ሊያደርጉት እየሞከሩ ናቸው።

የፖሊቲካ ትግልን የሚመሩ ሰዎች በጎሠኝነትና በሃይማኖት አክራሪነት ስሜት እየተላላቡ ትግሉን የላይና-የታችነቱን ጠብቀው በተደራቢነት የጎን-ለጎን ትግሉን ይጨምሩበታል፤ ይህ ሲሆን ሀሳብ፣ ፍልስፋትና ሀብት ይከፋፈላል፤ ይበታተናል፤ ወደዓለማዊ ለመድረስም ያስቸግራል፤ ወያኔ ወደመጨረሻው ላይ ኢሕአዴግ ብሎ የሰየመውን ቀፎ አስተራጽ ጥር ድረስ በሰሙ ውስጥ ኢትዮጵያን የሚያነሳ ነገር

ከኒው ዮርክ የተሰማው ቀረርቶም
ሆነ የመስቀል ማስወለቁ ጉዳይ
የተከሰተበትን ጊዜ ልብ ልንለው
ይገባል፤ እስላሞች ስለነጻነት
የሚያደርጉት ንቅናቄ በጣም እየጋለ
በመሄድ ላይ እያለ ክርስቲያኖችም
የዜግነት ግዳጃቸው አድርገውት
ድጋፋቸውን በሚሰጡበት ጊዜ ነበር፤
ይህ መሆኑ ጥርጣሬን ይጋብዛል

አልነበረውም፤ ወያኔን ለድል ያበቃው የማታለያ ስሙ እንደሆነ በበኩሌ አልጠራጠርም። ከሃያ ሁለት ዓመታት የጎሣ ሥርዓት በኋላ ኢትዮጵያ ቆሰላለች እንጂ አልሞተችም፤ የአሁኑን ማስረጃ ለማቅረብ ባልችልም በብዙ ጎሣዎች መሀከል ጋብቶ እንዲደርው እየቀጠለ ነው፤ ይህንን የቆየ የዘመናዊ ሰንሰለት ለመበጠስ የሚጥሩም አሉ።

ኒው ዮርክ ተቀምጦ ትኩስ ውሻ (ሆት ዶግ) እየበላ ለእስላም አሮሞዎች የመገዳደያ መመሪያ የሚሰጥ ሰው የመንፈስ ጤንነቱን አጠራጠራለሁ፤ ይህንን የኒው ዮርክ ቀረርቶ ተከትሎ ሌላ የመጠላለፍ አዋጅ ለማን፤ ተወዳጅነት ካሳለሁን ለእኔ ምኒልክ ስለዘፈነ ከበደሌ ቢራ ፋብሪካ ጋር ለማስታወቂያ የገባው ውል ሥራ ላይ ከዋለ፤ የበደሌን ቢራ እንጠጣም ተብሎ ማስታወቂያው የተሰረዘ ይመስለኛል፤ ማን እንዳሸነፈ ወደፊት ጊዜ ይነግረናል፤ አሁን ደግሞ ሌላ ማዘዣ ለማሁ፤ «የሰ» በሚለው የውሀ ጠርመሽ ላይ እንስራ የተሸከመችው ኮረዳ መስቀል አድርጋ ነበር፤ ልጅቱ ከነመስቀልዋ የምትታደቡትን ውሀ እስላሞች እንዲሁም ስላሉ ነጋዴዎቹ መስቀሉን አወለቱባት፤ ይህንን ማዘዣ ላወጣው አክራሪ እስላም ወረባባ ቅዳሜ ገበያ ሂዶ እንዲገባ እሳስበዋለሁ፤ ዛሬ ተለውጦ እንደሆነ አላውቅም እንጂ እኔ ብዙ ጊዜ ተመላልሼ እንዳየሁት የወረባባ ኮረዶች ሁሉ ትልልቅ

መስቀል በእንገታቸው ላይ ይታይ ነበር፤ መስቀል የእምነት መግለጫ ይሆናል፤ አያጠራጥርም፤ ግን መስቀል ጌጥም ይሆናል፤ መስቀል የናዚ ምልክትም ሆኖ ነበር፤ ለማናቸውም የቢህ ዓይነቱን መጠላለፊያ ለኢትዮጵያ ሕዝብ የሚገምዱ ሰዎች፤ ዓላማቸው ማንንም ለመጥቀም ሳይሆን ፍቅርንና ሰላምን ለማድፍረስ ነው፤ የኢየሱስ ክርስቶስ መሠረታዊ ትምህርት ከፋን በከፋ አትመልሱ ነውና ለተበጠሰው መስቀል አጸፋውን ለመመለስ ማለብ አይገባም።

ከኒው ዮርክ የተሰማው ቀረርቶም ሆነ የመስቀል ማስወለቁ ጉዳይ የተከሰተበትን ጊዜ ልብ ልንለው ይገባል፤ እስላሞች ስለነጻነት የሚያደርጉት ንቅናቄ በጣም እየጋለ በመሄድ ላይ እያለ ክርስቲያኖችም የዜግነት ግዳጃቸው አድርገውት ድጋፋቸውን በሚሰጡበት ጊዜ ነበር፤ ይህ መሆኑ ጥርጣሬን ይጋብዛል፤ የገጠመውን የእስላሞችና የክርስቲያኖች ሰልፍ በማድፍረስ ወይም በመክፈል የሚጠቀም ማን ነው? የሚጎዳውን ማን ነው? ሁሉም የትግል አጋፋሪዎች ለቢህ ጉዳይ የሚያስፈልገውን ክብደት ቢሰጡት፤ ትግሉ በጎን-ለጎን እንዳይሄድና እንዳይዳከም ይረዳል፤ ከቢያም በላይ አክራሪነት የሚባለውና የሚያስከትለውም ሽብርተኝነት የሚመጣው እንዲህ እያለ ነው፤ እግዚአብሔር ከቢያ ያውጣን!

"ነግረናኬ፣ ቤት ይቃጠካኬ ብከናኬ!"

ዓለማየሁ ገላጋይ

በአንድ አስፈላጊ ሳህፈዋ የምትታወቅ አንዲት መሬት ነበረች ስለ፡፡ መሬቷም የምትታወቀው ቀን እንደነበረት አስጠንቅቃ ማታ በመምጣቷ ነው፡፡ የምትሰጠው ቅጽ ሙሉ መንደር ነው፡፡ መንደሩን ስታደርግ ማስጠንቀቂያዋን ጣል ቃደርጋለች፡፡

«ነግረናል፣ ቤት ይቃጠላል ብለናል!»
«የእብድ ነገር፣ ምን ታያችን?» ብለው ችላ ካሏት፣ በዕኩል-ሌሊት መጥታ እንዲሁ ቤት በልሳት ታያይዘዋለች፡፡ አንዳንዴ እሳቱ ተዛምቶ ሙሉ መንደር ይጋያል፡፡ ያ ከመሆኑ በፊት ግን ግብሯን ማቅረብ ይበቃል፡፡ ግብሯ ሌላ አይደለም፣ መለማመን

የሚሉ ዕለት የጋዜጠኛ ማህበራት በፋይቭቸር ብቅ አሉ፡፡ ይሄን አገራዊ የደህንነት ምክጣር ይዘው ለምን ወደ ኢትዮጵያ ቱሪዝምን እንዲሄዱ ግራ ይጋባል፡፡ መረጃው እውነት ከሆነ መነገር የነበረበት ለሀገራችን ግብረ-ጋይል ብቻ ነው፡፡ ባይሆን ከምርመራ በኋላ «በጋዜጠኝነት ስም በሽብር ሊታመም» የሚል ርዕስ ያለው ደክመንተሪ ፊልም ይሰራበት ነበር፡፡ የጋዜጠኛ ማህበራት ከሽብርተኞች ጋር የመተባበር ወንጀል የሰራ ጋዜጠኛ ደብዳቤን እንዲያጠፋ የሚያግዝ መንገዱ በመስጠት የወንጀሉ ተባባሪ ሆኑ፡፡ አንደኛው ቃል-ብቃል «እነዚህ ጋዜጠኞች በታሰሩ አልጩም» አለ፡፡ ወንጀለኞችን «ጥፉ»

ከጠላት የሚጣል የውርደት ፍርፋሪ በለጠው?... ለመሆኑ ለዚህ ጉዳይ መንግሥት ያቀረበው ማስረጃ ምን ይሆን?

አንዳንድ ጋዜጠኞችንና ተቃዋሚ ፓርቲዎችን «በባንዳነት» ያስፈረጃቸውን ጉዳይ ዕውቀት ጠቃሚል፡፡ በቱሪስት ለያይተን እንመልከታቸው፡፡

1. ግድቡን መገንባት የግብፅን ህልውና የሚገዳና ከዚህ ጋር በተያያዘ ለአገራችን ደህንነት ስጋት እንደሆነ አድርጎ ማቅረብ፡፡

2. የግድቡ ግንባታ ከሚኖረው አጠቃላይ አገራዊ ፋይዳ ይልቅ የገዢው ፓርቲ ፖለቲካዊ ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ታላቁ የተደረገ ፕሮጀክት እንደሆነ እና ሌሎች መሰረተ-ቢስ ትችቶችን በመሰነዘር ተጠምደዋል፡፡

3. ከግድቡ በፊት ሰብአዊ መብት ይከበር በሚል ሁለት የተለያዩ ነገሮችን በማገናኘት ጥቃቅን የሚስተዋሉ ክፍተቶችን በማግኘት አገሪቱ ውስጥ የከፋ የሰብአዊ መብት አያያዝ ጥሰት እንዳለ በማስመልከት የህዝቡን ትኩረት ከግድቡ አንስቶ በተራ አሰራር እንዲጠመድ ማድረግ፡፡

4. ሕዝቡ ግድቡን የራሱ አድርጎ በመውለድ ገንዘቡን፣ ጉልበቱንና ማኖቸውንም መስዋዕትነት ክፍሉ እንዲገነባ በመፍቀድ ድጋፉን ከዳርዳሮ ባላየበት፣ በሰንድ ስብሰባ ሕዝቡ ገንዘቡን እንደተነጠቀ አድርጎ ማቅረብ፡፡

5. በአንድ በኩል ከአባይ በፊት ልናለማቸው የሚገቡ ሌሎች ወንዞችም መኖራቸውን ሲነግሩ፣ በሌላ በኩል በሌሎች ወንዞች ላይ የምናከናውነውን ልማት እንደተለመደው ጥላሽት መቀባት አይነት መመዝገቢያ ተገቢና ተጠቃሚ ይሆናል፡፡

እነዚህንና ሌሎች ነጥቦችን በመጥቀስ ይሄንን አቋምና መመዝገቢያ የሚያቀርቡ ወገኖች ሁሉ «የዘመኑ ባንዳዎች» ናቸው ይላል ዕውቀት፡፡ ቃል በቃልም «ብእኔ ያልሆነ ከእርሱ ነው ያለቸውን የአገራችንን ጥሪ ተቀብለን ከኢትዮጵያ ያልሆነ ከጠላት ነው ብለናልና ከድርጊታችሁ ካልታዩባችሁ መዋረድ መብታችሁ መሆኑን ብናምንም በጭቃ ውስጥ የተደበቁ እሾህነታችሁ ግን ከድላችን እንዲያዘገየን እንፈቅድም፡፡» ይላል፡፡

ከተነገረው ማስረጃ ይልቅ «ነግረናል...» የሚለው ወፈራዊ ማስጠንቀቂያ የበረታ ይመስላል፡፡ በዕውቀት ውስጥ የተጠቀሱት ማስረጃዎች የሚጠቁሙን ነገር የአስተሳሰቡ አራማጆች «ባንዳዎች» መሆናቸውን ሳይሆን በዚህ ረገድ የግብፅን ያህል አንድ ብሔራዊ አቋም እንዳንይዝ ያደረገን ከፍተኛ መኖሩን ብቻ ነው፡፡ ነጥቦችን መንግሥት ለክስና ለፍረጃ ከሚያቀርባቸው ይልቅ እንደስራ ድክመቱ ተቀብሎ ለማሻሻል ቢሰራባቸው የተሻለ ይሆን ነበር፡፡ መንግሥት «ኢትዮጵያ ለዘላለም ትኑር» ቢባልና «ትልቅ ነገር» ትልቅም እንሆናለን» ቢደገም፣ በሰው መንቀጥቀጡን ትቶ ለብሔራዊ አቋሙ የማስተባበር ስራውን ሳይጠረጠር መጀመር ይኖርበታል፡፡ ይሄን የሰራ ክፍተቱን ለክስና ለፍረጃ መጠቃለል ግን ያለምክንያት «ነግረናል፣ ቤት ይቃጠላል ብለናል» ከምትለው ወፈራ ተለይቶ እንዲታይ አያደርገውም፡፡

በዕውቀት ውስጥ የተጠቀሱት ማስረጃዎች የሚጠቁሙን ነገር የአስተሳሰቡ አራማጆች <<ባንዳዎች>> መሆናቸውን ሳይሆን በዚህ ረገድ የግብፅን ያህል አንድ ብሔራዊ አቋም እንዳንይዝ ያደረገን ከፍተኛ መኖሩን ብቻ ነው፡፡ ነጥቦችን መንግሥት ለክስና ለፍረጃ ከሚያቀርባቸው ይልቅ እንደስራ ድክመቱ ተቀብሎ ለማሻሻል ቢሰራባቸው የተሻለ ይሆን ነበር፡፡

ነው፡፡ «ወርቅዬዎ፣ እናት ዓለም? ምን ሆነኩ ብለሽ ቤታችንን የምታቃጥይ? ምን እንደልን? ሽረ ተይ እናትዋ! ተይ እንጂ ዓለሜ!» ይሄው ነው፡፡ ትማለዳለች፡፡ እሳት ይዛ በውድቅት መምጣቷን ትተዋለች፡፡

የመንግሥት ሚዲያዎች ለሞትን በወፈራዊ ስልት «ነግረናል፣ ቤት ይቃጠላል ብለናል!» አያሉ ነው፡፡ በዘጠነት ሳይሆን በኃይል-ቃል የተሰጠው ማስጠንቀቂያ ትኩረት፣ የነፃ ጋዜጠኞች «ቤት» ላይ ነው፡፡ «ነግረናል፣ ፈርድን ጨርሰናል!» በወፈራዊ ብሄል፡፡

የፈረደበት ነፃ ጋዜጠኝነት! የሚረገጥበት ሚዳ ተነጥቶ፣ አሁን ደግሞ የሚሸልከበት ቀዳዳ ጨርሶ ሊደረግ ይመስላል፡፡ በመንግሥት በኩል «ነግረናል፣ ቤት ይቃጠላል ብለናል» የማለት ወፈራዊ መንግሥታዊ የበዛው ለዚያ ነው፡፡ የሚጠቀሙትም ምላሽ ለህሊና እንጂ ለአካል የማይከብድ መማለድ ብቻ ነው፡፡ ከወደ ነፃ ጋዜጠኞች፡ «ወርቅዬዎ! እናት ዓለም! ምን ሆነኩ ብለህ ቤታችንን የምታቃጥል? ምን እንደልን? ሽረተው! ተው እንጂ ዓለሜ!» ይበቃዋል፡፡

ከነፃ ጋዜጠኞች አንዱ የመንግሥት «ነግረናል...» በተለየ መንገድ የተጀመረው የዛሬ ሶስት ወር ገደማ ነው፡፡ የፕረስ ድርጅት እና ኢ.ዜ.አ በጋራ አንድ ጥናት እንደጠነ በመግለፅ፡፡ የኢትዮጵያ አየር መንገድ አዲስ ቦይንግ አውሮፕላን ሲገዛ በሚያስነግረው ማስታወቂያ ስልት፣ ጥናቱ «አየርመጣ ነው!» ተባለ እንጂ ሙሉ በሙሉ ይፋ አልሆነም፡፡ ያም ሆነ ይህ፣ ጥናቱ በደምሳሳው አንድ የግል ጋዜጣና 6 መጽሔቶች የሚታደባቸውን ኢህአዴግ ጠል «በሽታዎች» በምርመራ እንደደረሰበት ለማመልከት፣ በመጠን እያወዳደረ አቅርቧል፡፡ አንዳንዱ የጥናቱ መዋቀሻ እንቅፅ በወንጀለኝነት ሳይሆን በህግደንበት የሚያስፈርድ ይመስላል፡፡ ለምሳሌ «የኢኮኖሚ አድገቱን መከታ» የሚለው መመዘኛ ከዶ. የተገኘውን በምድር ብቻ ሳይሆን በሰማይም የሚያስጠይቅ አይነት መንፈስ አለው፡፡

ያም ሆነ ይህ የ«ነግረናል...» ዳርዳራታው በዚህ «...ጥናት» ተጀመረ፡፡ በመቀጠል ነፃ ጋዜጠኞች ከአሸባሪዎች ጋር ጋንዲ እንዳላቸው ደርሰንበታል

ይመስላል፡፡ ነፃ ጋዜጠኝነት! የሚረገጥበት ሚዳ ተርቶ የሚሸልከበት ቀዳዳ ሊደረግ ይሆን?

«አዲስ ዘመን» ጋዜጣ ደግሞ ስለባንዳ ጋዜጠኞች የሚያትት ዕውቅና አስነበበ፡፡ «ባንዳ ጋዜጠኞች» ሲል ከሰባ ዓመታት በፊት «የቀላሩ መልእክተኛ» ጋዜጣ ላይ የሚዕቅዱትን የፋሽስት-ኢጣሊያ ቅጥረኛ ሀበሾች እንደሆነ ገምቶ «ባንዳን አስታወሳቸው?» አልኩ፡፡ ደግሞም እነዚያ ባንዳ ጋዜጠኞች መቼም ቢሆን ታሪክ የሚያወሳቸው ናቸውና «አዲስ ዘመን» ስለአነሱ ቢዕኩ ተገቢነት አለው፡፡ አፈወርቅ ገብረኢየሱስ፣ ከበደ ሚካኤልና ወልደደርጊስ ወልደዮሐንስ ከባንዳ ጋዜጠኞቹ መካከል ናቸው፡፡ «አዲስ ዘመን» ታሪክ አጥብቀው የተሸጉ ሌሎች የፋሽስት ባንዳ ጋዜጠኞችን በስም ይገልጻልን ይሆን? የሚለው ዕውቀትን ለማንበብ የገፋፋችን ምክንያቱ ነበር፡፡

ዕውቀት ሲነበብ ግን ነገሩ ወዲህ ነው፡፡ «ባንዳ» የሚለው አንዳንድ (ነፃ) ጋዜጠኞችና ተቃዋሚ ፓርቲዎችን ነው፡፡ ባንዳነታቸው ደግሞ ግብፅን አመቤት ያደረገ ነው፡፡ በማናውቀው ሥም፣ በምናውቀው ብዕር ከተገፈው ከዚህ መንግሥት መሰል መጠየቅ እንቀንጥብ፡፡

«...ግብፅን ተከትሎ አለንልሽ እያሉ የሕዝብንና የመንግሥትን የማይቀርና የሚጠበቅ ስኬት ለማዘጋጀት እርሷ በምትሰጣቸው ትራፊክ የአገራቸውን የእድገት ጥሪ ችላ ብለው ለግል ጥቅማቸውና ድሉት የሚተጉ «የእኛው» ለዎችም ታይተዋል፡፡ አገራዊ ክብራቸውን እንደ ወሻ አዋርደው እና ተራና አርካሽ የፖለቲካ ትርፍን ታላቁ በማድረግ ግብፅ የምታራምደውን አቋም መንግሥትንና ገዢውን ፓርቲ ማጥቂያ መንገድ ለማድረግ አየሻቱ ነው፡፡ በዚህ ረገድ አንዳንድ የአገራችን ተቃዋሚ ፓርቲዎች እና ጋዜጠኞችን መጥቀስ የሚቻል ይመስለኛል፡፡»

(«አዲስ ዘመን» የካቲት 26 ቀን 2006 ዓ.ም.) ለግብፅ «አምስተኛ ደረጃነት» የቆሙ ኢትዮጵያውያን ያሉበት አገር ውስጥ መኖር ቀርቶ ለአንድ ቀን መዋልም የሚያስጋ ነገር መሆኑ አሙን ነው፡፡ ግብፅ ውስጣችንን በጥብብ የገዛ ልጆቻችንን ከጉያችን እስከነትነጥቅ ያልሰማናት ምን እዚያም ቢወርድብን ነው ጃል? እንዴት አገራዊ ክብርን